

W NUMERZE m.in.:

- Praszka do Unii Europejskiej • Wizyta gości z Mutterstadt •
- Historia oświaty • Praszkowe osobistości •
- Z życia szkół • Przemoc domowa •

Życie Praszki

Numer 1-2 (37-38) / 2003

ISSN 1234-0251

Cena 1.50 zł

30-31 maja

Dni

Praszki

Szanowni Państwo!

Po majowych egzaminach, jakie przeżywali maturzyści a później gimnazjaliści, teraz my stajemy przed jakże ważnym, dziejowym egzaminem referendum unijnym. Odbędzie się ono 7 i 8 czerwca 2003 roku. Aby zdać ów egzamin, potrzebne jest zaangażowanie całej społeczności, podjęcie trudu udania się do lokali wyborczych i dokonanie właściwego, słusznego wyboru. Po latach żmudnych przygotowań Polska zakończyła już negocjacje z Unią Europejską. Otrzymaliśmy lekcję walki o swoje interesy i ta lekcja z pewnością będzie procentować, kiedy już staniemy się pełnoprawnymi uczestnikami unijnych gier. Do osiągnięcia tego celu pozostało już tylko czerwcowe referendum.

Integracja Polski z Unią Europejską jest niewątpliwie sprawą wielkiej wagi. W zbliżającym się referendum podejmujemy decyzję nie tylko we własnym imieniu, ale również w imieniu przyszłych pokoleń, które poniosą konsekwencje naszych dzisiejszych wyborów, a które to mogą stać się najlepszą, najbardziej zintegrowaną częścią europejskiego społeczeństwa.

W tym szczególnym momencie historii wszystkim potrzebna jest rzetelna i merytoryczna informacja o przebiegu negocjacji oraz warunkach naszego członkostwa. Ma ona udzielić Państwu odpowiedzi na pojawiające się w tej kwestii pytania i wątpliwości. Brak tych informacji nie służy właściwemu zrozumieniu procesu integracji i wywołuje poważne obawy u wielu ludzi.

Wszelkie informacje o warunkach naszego członkostwa w strukturach Unii Europejskiej, znajdziecie Państwo w naszym Punkcie Informacji Europejskiej, na stronach internetowych Urzędu Komitetu Integracji Europejskiej (www.ukie.gov.pl), w prasie, radiu i telewizji.

Zachęcam Państwa do udziału w referendum unijnym oraz do podjęcia trudu budowy wspólnej Europy.

Burmistrz Miasta i Gminy Praszka
mgr inż. **Ryszard Karaczewski**

Historia Unii Europejskiej

Kształtowanie się Wspólnoty Europejskiej sięga przełomu lat 40. i 50. XX wieku. Europa zniszczona i podzielona po zakończeniu II wojny światowej oraz osłabiona rozpadem imperiów kolonialnych szukała swojego miejsca na mapie gospodarczej, politycznej i społecznej świata. Dominacja gospodarcza i militarna Stanów Zjednoczonych zmusiła kraje Europy Zachodniej do konsolidacji.

Pierwszym jej etapem był Traktat Brukselski, podpisany 17 maja 1948 roku. Na jego mocy Wielka Brytania, Francja, Belgia, Holandia, Luksemburg utworzyły Unię Zachodnioeuropejską. Jej celem była współpraca gospodarcza, kulturalna i społeczna sygnatariuszy aktu.

Następnym etapem było powstanie Europejskiej Wspólnoty Węgla i Stali, założonej 18 kwietnia 1951 roku. Francja, Belgia, Holandia, Luksemburg, Włochy i RFN sygnatariusze aktu, za główny cel postawili sobie prowadzenie wspólnej polityki w tej jakże ważnej dziedzinie gospodarki, jakim jest przemysł węglowy i hutnictwo. Głównym celem było restrukturyzacja i unowocześnienie tego przemysłu.

Powodzenie powyższej polityki spowodowało, że sześć, wyżej wymienionych państw, 25 marca 1957 roku powołało do życia Europejską Wspólnotę Gospodarczą. Miała ona na celu dalszą gospodarczą integrację państw członkowskich poprzez m.in. likwidowaniu barier celnych, prowadzeniu wspólnej polityki handlowej czy rolnej.

Przemiany polityczne w Europie Środkowej i Wschodniej dokonane na przełomie lat 80. i 90. XX wieku dały impuls do dalszej integracji państw członkowskich EWG. W grudniu 1991 roku państwa te podpisały Traktat w Maastricht. Na jego mocy utworzono Unię Europejską. Podstawowym jej celem jest integracja krajów członkowskich we wszystkich dziedzinach życia społecznego, to jest politycznej, finansowej (wspólna waluta), gospodarczej, kulturalnej i społecznej. W chwili obecnej Unia Europejska liczy 15 państw członkowskich. Są to: Austria, Belgia, Dania, Finlandia, Francja, Grecja, Hiszpania, Holandia, Irlandia, Luksemburg, Niemcy, Portugalia, Szwecja, W. Brytania i Włochy.

Literatura: B. Bidzińska-Jakubowska, Unia Europejska. Instytucje, porządek prawny polityki wspólne, integracja Polski z UE, Opole 2000.

dr Zbigniew Szczerbik

Gminny Punkt Informacji Europejskiej

W związku z realizacją programu „Moja Gmina w Unii Europejskiej” 3 marca rozpoczął swą działalność Gminny Punkt Informacji Europejskiej przy Urzędzie Miasta i Gminy w Praszce. Punkt mieści się w Miejsko-Gminnym Ośrodku Kultury i świadczy usługi informacyjne od poniedziałku do piątku w godzinach 7⁰⁰ - 15⁰⁰.

Nadrzędnym celem pracy konsultantów jest przygotowanie wyborców do głosowania w referendum europejskim oraz poinformowanie społeczności lokalnej o warunkach i zasadach funkcjonowania gminy w Unii Europejskiej. Cele Gminnego Punktu Informacji Europejskiej to przede wszystkim propagowanie wśród młodzieży oraz mieszkańców gminy jak najszerszej wiedzy na temat Europy i wspólnego dziedzictwa kulturowego, rozbudzanie „świadomości europejskiej”.

Prowadzimy akcję informacyjną na temat warunków członkostwa Polski w Unii Europejskiej dla naszej gminy, społeczności lokalnej i poszczególnych osób. Organizujemy spotkania informacyjne dla mieszkańców gminy na jej terenie, we współpracy z Urzędem Gminy i lokalnymi liderami opinii społecznej, Biurem Integracji Europejskiej w Urzędzie Wojewódzkim z uwzględnieniem podziału na grupy: zawodowe, wiekowe, społeczne itp. Przy okazji wykładów dla uczniów szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych poświęconych tematyce Unii Europejskiej, dostarczyliśmy do szkół drobne materiały informacyjne, które także otrzymują osoby odwiedzające nasz Punkt. Zamierzamy wydać informator zawierający najważniejsze wiadomości dotyczące integracji Polski z Unią Europejską oraz opinie osób pełniących ważne funkcje w naszej gminie. Gminny Punkt Informacji Europejskiej utrzymuje stałe kontakty z organizacjami pozarządowymi i lokalnymi liderami opinii społecznej, współpracuje z nimi przy realizacji celów kampanii informacyjnej. Punkt utrzymuje również kontakty z lokalnymi Ośrodkami Doradztwa Rolniczego, oddziałami Agencji Rynku Rolnego i Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa oraz innymi organizacjami reprezentującymi interesy poszczególnych grup zawodowych i producenckich. Przygotowujemy informacje o wykorzystaniu przez gminę środków przedakcesyjnych z Unii Europejskiej oraz możliwościach wykorzystania środków pomocowych po przystąpieniu Polski do Unii. Katalogujemy pytania oraz opinie na tematy dotyczące integracji naszego kraju ze Wspólnotami Europejskimi. Uczestniczymy w organizacji otwartego wydarzenia

kulturalnego w naszej gminie połączonego z intensywną informacją europejską.

Gminny Punkt Informacji Europejskiej udziela pomocy w uzyskaniu informacji dotyczących: funkcjonowania instytucji wspólnotowych, historii integracji europejskiej, programów pomocowych, przebiegu negocjacji członkowskich; Wspólnych Polityk: Wspólnej Polityki Rolnej, Wspólnej Polityki Regionalnej, Wspólnej Polityki Zagranicznej i Bezpieczeństwa, Wspólnej Polityki Handlowej.

Punkt udostępnia: adresy instytucji Unii Europejskiej, adresy polskich instytucji i organizacji zajmujących się integracją, adresy instytucji obsługujących programy pomocowe Unii Europejskiej, książki, czasopisma, publikacje elektroniczne, dostępne w Internecie, informatory ogólne, foldery informacyjne.

Punkt działa w oparciu o zasoby informacyjne, zarówno zgromadzone samodzielnie, jak i dostępne w internetowych bazach danych.

Osoby zainteresowane tematem Unii, a posiadające Internet znajdą szczegółowe informacje na stronach:

<http://www.ukie.gov.pl>

<http://negocjacje.gov.pl>

<http://www.futurum.gov.pl/> - strona poświęcona Konwentowi Europejskiemu

<http://euro.pap.net.pl/cgi-bin/europap.pl> - najświeższe informacje i depesze dotyczące UE i Polski w UE

<http://www.delpol.pl> strona Przedstawicielstwa Komisji Europejskiej w Polsce

<http://www.euroinfo.org.pl/> - Program Komisji Europejskiej dla małych i średnich przedsiębiorstw.

Mieszkańcy Praszki i okolic mogą odwiedzać Punkt lub kontaktować się telefonicznie bądź za pośrednictwem poczty elektronicznej. Zapraszamy do naszego biura i zachęcamy gorąco do uczestnictwa w referendum.

Gminny Punkt Informacji Europejskiej
Agnieszka Jama

„Wiosna o sobie”

*Jestem jak tęcza kolorowa.
Wielka paleta cech się we mnie chowa.
Tyle mam zachowań
Ile na świecie zakochań.
A kiedy deszcz... płacze deszcz,
Kiedy się rozpłoszy burza,
Wtedy zobaczysz mnie okiem.
Mam nadzieję, że będę pięknym widokiem.*

Katarzyna Majchrzak II d PG Praszka

Gminne Centrum Informacji w Praszce

Z dniem 1 kwietnia 2003 roku rozpoczęło swoją działalność Gminne Centrum Informacji w Praszce mieszczące się przy ul. Kościuszki 23 w budynku Miejsko Gminnego Ośrodka Kultury.

Gminne Centrum Informacji powstało dzięki udziałowi naszej gminy w konkursie o granty na tworzenie Gminnych Centrów Informacji ogłoszonym przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej. W wyniku konkursu powstały na terenie całej Polski 104 Gminne Centra Informacji.

Infocentra mają służyć wyrównywaniu dysproporcji w dostępie do nowych technologii i zapewnić mieszkańcom mniejszych miejscowości i terenów wiejskich dostęp do wszechstronnej wiedzy i informacji ze szczególnym uwzględnieniem zagadnień rynku pracy, szkoleń, podejmowania i prowadzenia działalności gospodarczej.

Powstałe w Praszce Gminne Centrum Informacji stara się służyć całej lokalnej społeczności. W początkowej fazie działalności nasze usługi sprawdza się głównie do udostępniania sprzętu komputerowego, wykonywania prac biurowych oraz wyszukiwania potrzebnych informacji.

Starając się odpowiadać na zapotrzebowania naszych klientów rozpoczęliśmy różnorodne działania. Pomagamy osobom poszukującym pracy, wyszukując i proponując interesujące ich oferty pracy zamieszczone w serwisach internetowych. Posiadamy również własną bazę danych, w której znajdują się wzory listów motywacyjnych oraz wzory CV. Umożliwiamy osobom zainteresowanym skorzystanie z naszych zasobów, napisanie własnego CV lub listu motywacyjnego oraz jego wydrukowanie. Nawiązaliśmy również współpracę z Powiatowym Urzędem Pracy w Oleśnie w celu udostępniania naszym klientom ofert pracy z terenu powiatu oleśkiego.

Osoby przychodzące do Gminnego Centrum Informacji w Praszce mogą skorzystać ze sprzętu komputerowego w celu korzystania z Internetu, redagowania pism, drukowania, skanowania, itp. Świadczymy również usługi biurowe takie jak bindowanie, kserowanie, wysyłanie fax.

Każdy, kto przyjdzie do Gminnego Centrum Informacji w Praszce może liczyć na fachową pomoc pracowników i zdobyć potrzebne informacje. Nasza placówka zaprasza od poniedziałku do piątku w godzinach od 7.00 do 21.00

Pytania na rozdrożu

Ostatnie lata ubiegłego stulecia zapoczątkowały w naszej Ojczyźnie trwające do dziś wielkie przemiany. Dotyczą one nie tylko polityki, ale także takich dziedzin jak gospodarka, życie społeczne, kulturowe a nawet obyczajowe. Polska w „mgnieniu oka” historii znalazła się w nowym świecie i przeżywa dziś ważny okres coraz pełniejszej integracji ze strukturami Unii Europejskiej. Nie zawsze potrafimy się odnaleźć w tej nowej, tak bardzo zmienionej rzeczywistości. Dotyczy to zwłaszcza mieszkańców wsi i małych miast. Bolesne doświadczenia będące skutkiem nowych form gospodarowania powodują, że wiele osób opuszcza bezradnie ręce oczekując, że zmiany na lepsze przyjdą same. Nie jest to obce zwłaszcza młodemu pokoleniu, które w swoim środowisku nie dostrzega większej nadziei i wygłasza swój zdecydowany sprzeciw wobec integracji. Wszechobecna manipulacja medialna oraz nieudolna informacja, potęgują jeszcze to zjawisko. Integracja Polski z Unią Europejską, szczególnie w obecnym okresie zbliżającego się referendum jest niewątpliwie sprawą wielkiej wagi. Polityczne debaty oraz głos Polaków w zbliżającym się referendum, zadecydują o przyszłości Polski na dziesiątki lat, stąd w tej sprawie konieczne jest zaangażowanie wszystkich ludzi oraz środowisk odpowiedzialnych za dziedzictwo narodowe: władz państwowych, samorządów, organizacji pozarządowych. Konieczne jest podjęcie wysiłku i gruntowne przygotowanie się do czerwcowego egzaminu z patriotyzmu. Norwid pisał przed laty: „...jest grzechem Polaków, grzechem społeczności nie wojującej nigdy myślą i nie mającej żadnej wiary w siłę myśli i prawdy...”. Nasza walka nie jest jednak boksowaniem. Znaleźliśmy się, jak mówi Tischner, na ogromnym polu szachowym, po którym nie można poruszać się bezmyślnie. Czy zatem, staniemy się dziś społecznością, która walczy myślą? Czerwcowe referendum będzie okazją udowodnienia, że potrafimy walczyć myślą, będzie okazją do podjęcia walki w imię wspólnego

dobra. Wydarzenia najbliższych dni wpiszą się na trwałe w bieg naszych dziejów. Czy sprostamy temu, co nas czeka? Adam Michnik pisał o „kompleksie Gołoty”: mieć w rękach wygraną i... przegrać to wyjątkowo realna perspektywa. Obyśmy nie popełnili tego błędu. Polacy przez całe stulecia tworzyli Europę. Jesteśmy w niej zakorzenieni nie tylko geograficznie, lecz także kulturowo, jak ów „Wielki, Dziejowy Dąb”. Co więcej tworzyliśmy i tworzymy ją nadal z wielkim trudem. Członkostwo Polski w Unii Europejskiej stanowi niewątpliwie wielką szansę, ale samo w sobie nie jest gwarancją sukcesu. Wiele będzie zależało od dobrej polityki wewnętrznej i zagranicznej Polski, od samych Polaków, a nade wszystko od nas młodych – od tego na ile będziemy zdolni sprostać wyzwaniom wynikającym z członkostwa.

Trzeba nam wyzbyć się ze złudzeń, że nową lepszą Europę zbudują nam biurokraci i politycy, bez intelektualnego wysiłku z naszej strony. Budowa tej Europy wymaga naszej wspólnej troski. Unia Europejska winna jasno i wyraźnie określić zadania i cele, na których ma opierać się współpraca i współzależność między poszczególnymi jej członkami. Albowiem naród, któremu odbierano jego polityczną niepodległość w sposób czasem brutalny i gwałtowny, który zawsze pozostawał sobą przez swoją kulturę, nie mógłby dziś akceptować ani naśladować pseudo-wartości w drodze do zjednoczenia Europy. Pozostaje nadzieja, że przedstawiciele polskiego rządu i parlamentu będą zabiegali o to, by zasady członkostwa Polski w strukturach Unii Europejskiej, służyły dobru całego narodu oraz by respektowały w pełni zasadę równości i solidarności zapisaną w Karcie Praw Podstawowych Unii Europejskiej.

Literatura: Napisano na podstawie artykułów, wykładów i rozmów z wybitnymi polskimi intelektualistami oraz własnych przemyśleń.

Gminny Ośrodek Informacji Europejskiej
Marcin Zawadzki

Konkurs recytatorski w świetlicy osiedlowej Spółdzielni Mieszkaniowej w Praszce

Od kilku lat w świetlicy Spółdzielni Mieszkaniowej organizowany jest wiosenny konkurs recytatorski dla dzieci i młodzieży naszych osiedli. 20 marca został przeprowadzony kolejny - poświęcony twórczości Konstantego Ildefonsa Gałczyńskiego w związku z obchodami 50. rocznicy śmierci poety.

Do konkursu zgłosiło się 69 uczniów ze szkół podstawowych i gimnazjum. Jury w składzie: Elżbieta Olszowa, Regina Serweta i Beata Ignaczak wyróżniło 17 uczestników uczestników trzech kategoriach wiekowych: w kategorii najmłodszych (kl. I-III) nagrody otrzymali: Karolina Polak, Wojtek Tobiś, Michał Stańkowski, Patrycja Gajdzińska - I miejsca Klaudia Zadworna, Agnieszka Cypara, Kamil Domański, Paulina Osowska, Weronika Leśnik, Ola Tobiś - II miejsca w kategorii klas IV - VI nagrody otrzymali: Julita Paprotna - I miejsce Barbara Wolna, Janusz Stańkowski, Natalia Stochalska - II miejsca w kategorii szkół gimnazjalnych nagrody otrzymały: Małgorzata Wywrot - I miejsce Ewelina Błach - II miejsce Katarzyna Dzieciot - III miejsce.

Zofia Kowalczyk

Rewizyta gości z Mutterstadt

W ostatnich dniach maja przybędzie do Praszki z kolejną już wizytą delegacja z Mutterstadt. Pobyt delegacji niemieckiej zbiegł się w tym roku z obchodami Dni Praszki.

Goście przyjadą 29 maja w godzinach wieczornych i zamieszkają u polskich rodzin. Daje to możliwość nawiązania bliższych kontaktów, a być może nawet przyjaźni.

Wśród gości będą przedstawiciele związku sportowego z Mutterstadt, Rady Młodzieżowej, stowarzyszenia historycznego, zespołu tańca ludowego czy w końcu związku partnerskiego.

Na piątek, 30 maja przewidziano spotkanie w muzeum, w czasie którego przekazany zostanie sztandar przedwojennej szkoły w Praszce. Sztandar ten został przypadkowo odnaleziony w Niemczech, a teraz po wielu latach wróci na miejsce, skąd został zabrany.

Goście wezmą także udział w EUROPIKNIKU, który odbędzie się na rynku w Praszce.

Będą mieli również możliwość zwiedzenia firmy VISTEON POLAND, kościoła pod wezwaniem Najświętszej Maryi Panny, Punktu Informacji Gminnej,

przedsiębiorstwa SARA, hali sportowej i basenu.

W godzinach popołudniowych zaplanowano wyjazd do Ożarowa, gdzie goście wysłuchają krótkiego koncertu muzyki poważnej. W drodze powrotnej wszyscy wezmą udział w spotkaniach tematycznych, m.in. w muzeum.

Wieczorem nastąpi odsłonięcie kotwicy przy hali oraz nadanie imienia hali sportowej w Praszce. (dar Polskiej Żeglugi Morskiej w Szczecinie dla społeczeństwa miasta Praszki)

Na sobotę 31 maja zaplanowano gościom wycieczkę do Krakowa. W programie przewidziano zwiedzanie Wawelu, Rynku, Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kościoła Mariackiego, Barbakanu, Sukiennic, Kopca Kościuszki oraz kościoła ARKA w Nowej Hucie.

Powrót gości do Mutterstadt przewidziano na niedzielę.

Mamy nadzieję, że pobyt w Praszce przysporzy delegacji niemieckiej miłych wrażeń oraz zaowocuje w przyszłości zacieśnieniem kontaktów.

Barbara Sońnicka-Ciupa

Wbrew przysłowiu

otwórz swój dom wyjdź na spotkanie
i wyciągnij ręce do gościa
z za siódmej góry i z za siódmej rzeki
poczęstuj chlebem i solą nie zapomnij o winie
myśli zamień w słowa jak woda
Wistły Renu Sekwany
i zapleć w zrozumiały warkocz rozmowy
nikt nie będzie kazał ci być poetą
pisać poematy jak Wergiliusz czy Horacy
obyś tylko przestał być Brutusem
i odłożył nóż zdrady i fałszu
trzeba posadzić wspólnie dęby przyjaźni
by przechowały pamięć o rocznicach i zmarłych
jesteśmy sobie potrzebni
i chodzimy po tej samej ziemi
jednakowo odczuwamy ból i radość
i wyciągamy ręce po kawałek wieczności
pragnienia w każdym zakątku świata
nie zaspokoi sól oceanów morska woda
na nic nie przyda ci się paszport
jeśli w każdym z sąsiadów będziesz
widział wroga

Zofia Żłobińska

Dem Sprichwort zuwider

öffne sein Haus komm zum Treffen
und gib die Hände einem Besucher
von ganz weit, man weiss nicht, wo
bewirte mit Brot und Salz vergiss über Wein nicht
verwandle Gedanken in Worte wie Weichselwasser
Rhein von Sekwana
und flechte die Haare in einen verstandenen Zopf des Gesprächs
niemand lässt dir Poet werden
Dichtungen wie Vergil oder Horazy schreiben
hör nur auf Brutus zu sein
und lege ein Verrats - und Lügemeser beiseite
man muss zusammen Freundschaftseichen setzen
um Gedächtnis über Jahresfeste und Toten zu bewahren
wir sind einander notwendig
und auf derselben Erde herumgehen
wir fühlen gleich Freud und Leid
und greifen die Hände nach einem Ewigkeitsstück
Durst in jedem Schlupfwinkel der Welt
das Meerwasser befriedigt Salz von Ozean nicht
dein Pass nützt dir nichts
wenn du jeden von Nachbarn als Feind betrachtest.

Zofia Żłobińska
tłum. J. Palkiewicz

Dlaczego powinniśmy znać język niemiecki ?

Język niemiecki język naszego zachodniego sąsiada, z którym utrzymujemy obecnie dobre stosunki, powinien znać każdy Polak.

Językiem niemieckim mówi ponad 100 mln ludzi w Europie. Często podróżujemy do Niemiec czy Austrii i język niemiecki potrzebny jest nam wtedy jako środek porozumiewania się. Rzadko kto chce z nami rozmawiać po angielsku, także w Czechach czy na Węgrzech najlepiej i najszybciej możemy porozumiewać się językiem niemieckim. Sam tego doświadczam jadąc tranzytem przez Czechy do Austrii, czy przebywając na Węgrzech.

Nadmienić trzeba także, że bardzo dużo mieszkańców Praszki i okolic pracuje sezonowo (i nie tylko) w Niemczech. Szczególnie wiele kobiet podejmuje prace porządkowe i opiekuńcze w Niemczech i Austrii bo zmusza je do tego brak pracy w naszej okolicy. Praca Polaków wykonywana w różnych gospodarstwach domowych czy rolniczych, w hotelach czy restauracjach nie jest jakąś nowością, dla niektórych jest to chleb powszedni. Prawie każdy jest zadowolony z tej pracy, stara się pracować dobrze i uczciwie, a pracodawcy niemieccy czy austriaccy często zabiegają o ponowne podjęcie pracy przez te same osoby. I wtedy trzeba się dopiero uczyć języka niemieckiego, gdyż praca staje się lżejsza, gdy możemy się z pracodawcą porozumieć, często można nawet otrzymać lepszą pracę, bo przecież znajomość języka niemieckiego jest preferowana. Sam tego doświadczylem, pracując jako student w hucie szkła w Niemczech. Prace sezonowe za granicą podejmują osoby, które są do tego zmuszone materialnie. Obecnie o pracę w Niemczech czy Austrii starają się także absolwenci szkół wyższych, np. informatycy, ekonomiści.

Pracując jako tłumacz przysięgły, bardzo często prowadzę sprawy dotyczące podejmowania lub wykonywania pracy w Niemczech czy Austrii. Wiele moich byłych uczennic z Praszki, które raczej nie interesowały się językiem niemieckim w szkole, wyszło za mąż za Górnolązaków czy Niemców i na stałe zamieszkało w Niemczech czy w Austrii, gdzie język niemiecki pozostał na stałe w ich życiu.

Nasza gmina sąsiaduje z Górnym Śląskiem, należymy do powiatu oleskiego, gdzie język niemiecki jest językiem ojczystym wielu mieszkańców Olesna i okolic. Po latach zapomnienia Górnolązacy powracają do języka niemieckiego, języka ojczystego swoich pradziadów, mówiąc na co dzień po niemiecku, modląc się po niemiecku czy powracając do swoich dawnych śląskich nazwisk. W tych więc okolicznościach spotykamy się z kulturą niemiecką i językiem niemieckim. Dobrze jest przeto znać, mówić i rozumieć język niemiecki.

Podpisana w ubiegłym roku umowa partnerska między

niemieckim miastem Mutterstadt a Praszka mobilizuje nas także do uczenia się języka niemieckiego. Wielu z nas będzie gościć Niemców w swoich domach czy sami będziemy odbywać rewizyty w Mutterstadt. Ci mieszkańcy Praszki, którzy uczestniczyli w partnerstwie parafii św. Rodziny i Pöllau w Austrii, przekonali się, że dobrze jest znać język niemiecki chociaż w minimalnym zakresie.

Następną okolicznością potrzeby znajomości języka staje się fakt naszego wejścia do Unii Europejskiej, nasze przyszłe podróże do Niemiec i Austrii możliwość przebywania tam, podejmowania pracy czy nauki. Już teraz młodzi mieszkańcy Praszki studiuja w Niemczech. Wszystko to prowadzi nas do wspólnego mianownika jakim jest potrzeba znajomości języka niemieckiego. Licznik naszego życia będzie się zmieniać często, przyjmując różne wartości, składać się będzie z wielu okoliczności, mianownikami pozostanie natomiast często możliwość czy konieczność posługiwania się językiem niemieckim w celu ułatwienia sobie życia i rozwiązania wielu problemów.

Sam często powtarzam uczniom słowa: „...dobrze jest znać język angielski jeżeli, zna się język niemiecki:.. Tak wiele wymienionych przeze mnie okoliczności podpowiada nam, szczególnie ludziom młodym, że powinniśmy się jednak uczyć języka niemieckiego. Jednakże przykrym staje się fakt, że decydenci nie myślą często o praktycznych potrzebach dzisiejszego Polaka.

W naszej okolicy już w szkołach podstawowych zaniechano nauki języka niemieckiego, zastępując go językiem angielskim. Przykra historia powtarza się, tak przecież było z jedynie wówczas słusznym językiem rosyjskim. W gimnazjach traktuje się często język niemiecki jako język drugorzędny, faworyzuje się większą ilością godzin nauczania język angielski. Dlaczego ponownie przechylamy się w jednym tylko kierunku? Zapominamy o praktycznych potrzebach okoliczności, w jakich możemy się znaleźć w naszym życiu. Powinniśmy dać wszystkim możliwość poznania obu języków na równorzędnych poziomach, przy tej samej ilości godzin nauczania. Niestety podobna organizacja nauczania języka niemieckiego istnieje w naszych liceach. Jeżeli są osoby chcące rozszerzyć swoją znajomość języka niemieckiego, to powinny się znaleźć dla nich możliwości. Niech decydenci oświatowi o tym pomyślą.

Jako długoletni nauczyciel i tłumacz języka niemieckiego chciałbym na zakończenie zapewnić szczególnie młodzieży, że w przyszłości na pewno potrzebny będzie każdemu język niemiecki, język naszego bogatego sąsiada. Warto byłoby już teraz o tym pomyśleć, ucząc się solidnie tego języka w szkole.

Andrzej-Zygmunt Maras

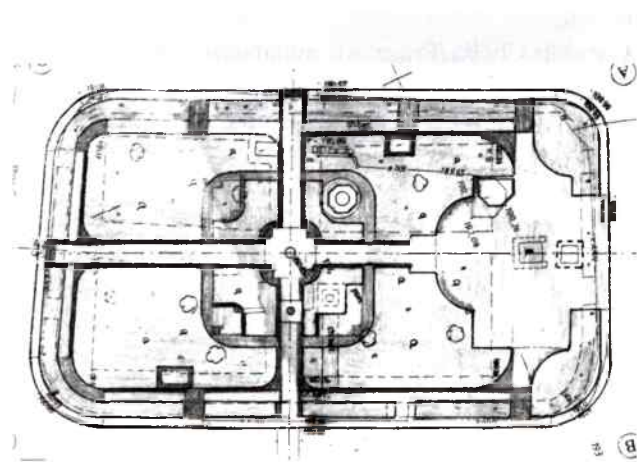
Modernizacja rynku

Plac ma stać się miejscem spotkań mieszkańców Praszki

Remont parku przy Pl. Grunwaldzkim powinien być zakończony do końca maja. Modernizacja Rynku trwa już trzeci rok. Najpierw przy pierzejach zachodniej i południowej wymieniono sieć wodno-kanalizacyjną, stare chodniki zastąpiono kostką brukową, następnie wybudowano kanalizację deszczową i ułożono kostki przy dwóch pozostałych pierzejach. Obecnie trwają prace w parku. Wykonano tu zewnętrzne, wewnętrzne i środkowe chodniki, wokół pomnika św. Floriana i Studni Życia również położono infuły (kolorowe płytki). Plac ma stać się miejscem spotkań mieszkańców Praszki. Częścią centralną będzie „plac wielofunkcyjny”, na którym mają się w przyszłości odbywać uroczystości i festyny.

Zostaną też postawione nowe ławki oraz zbudowane murki, służące jako siedziska. 16 lamp wewnątrz parku i 6 przy zewnętrznych chodnikach będzie miało wygląd stylowych latarni, a w podstawie ich słupa będzie umieszczony herb miasta.

W późniejszych latach planowane jest też zwiększenie miejsc postojowych dla samochodów osobowych i dostawczych w rejonie wschodniej pierzei Rynku, a w dalszej przyszłości przewidziana jest renowacja

kamieniczek.

Inwestorem jest Urząd Miasta i Gminy w Praszce. Do końca 2002 roku prace pochłonęły już ponad 600 tys. zł, a na ten rok, kwota przewidziana w budżecie (zgodnie z wieloletnim planem inwestycyjnym) wynosi ponad 362 tys. zł.

(ew)

Cudze chwalicie, swego nie znacie ...

W styczniu br. odbył się już XI Finał Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy. Na tę okoliczność w Publicznym Gimnazjum w Praszce został zarejestrowany sztab WOŚP. Tak duże przedsięwzięcie zmobilizowało wszystkie praszckie i gminne szkoły, organizacje, firmy a także osoby prywatne do współpracy ze naszym sztabem. Zorganizowano więc wiele imprez: konkursy, aukcje, dyskoteki, pokazy.

Jedną z ciekawszych okazała się wystawa rękodzieła artystycznego twórców z Praszki i okolicy pod hasłem: „Cudze chwalicie, swego nie znacie...”, która została zaprezentowana w gimnazjum. Pragnę podkreślić, że nasi miejscowi twórcy-amatorzy pozytywnie i z dużym zaangażowaniem zareagowali na propozycję organizatorów WOŚP o zaprezentowanie dzieł.

Sądząc po frekwencji oraz dużym zainteresowaniu zwiedzających wystawę, należy nieskromnie stwierdzić, że pokaz był „strzałem w dziesiątkę”. Okazało się bowiem, że wielu z nas, mieszkańców Praszki, nie wiedziało, ba - nawet się nie domyślało, że

Dominika Pawlaczyk i jej haftowane obrazy

na przykład pani/pan z sąsiedztwa ma zdolności artystyczne, że w zaciszu domowym tworzy piękne i oryginalne rzeczy. Świadczyły o tym liczne rozmowy zwiedzających z twórcami amatorami, którzy okazali się dobrymi znajomymi. Również młodzież zachwyciła

>>> ciąg dalszy na str 8

się wystawą. Młodzi ludzie zobaczyli, że wolny czas można spędzać inaczej - nie tylko przed ekranem komputera czy telewizora.

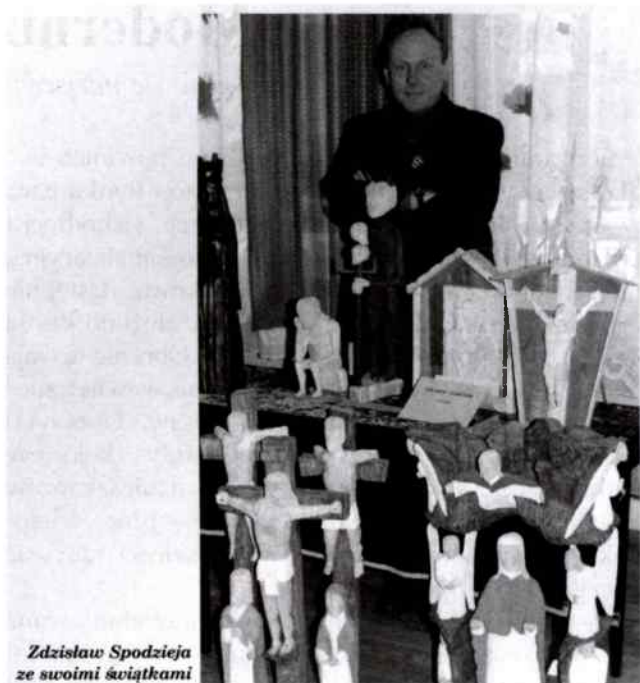
Już czas zatem, by przedstawić naszych artystów.

Oto oni:

- Gabriela Cheba (Praszka) - malarstwo
- Maria Grygier (Praszka) - bukiciarstwo
- Krystyna Hombek (Praszka) - haft, kwiaty z bibuły
- Alojzy Jarzab (Wierzbie) - rzeźba
- Agnieszka Karlak (Zdziechowice) - malarstwo
- Jolanta Kesling (Praszka) - haft
- Maciej Kleszczyński (Praszka) - malarstwo
- Maria Łucka (Praszka) - haft
- Andrzej Musiał (Mokrsko) - numizmatyka
- Dominika Pawlaczyk (Strojec) - haft
- Alicja Preś (Praszka) - haft, kraszanki - obszywanki
- Zdzisław Spodzieja (Praszka) - rzeźba
- Zbigniew Szczerbik (Praszka) - numizmatyka
- Wanda Tobis (Praszka) - malarstwo
- Agata Zgoda (Strojec) - haft, kraszanki-obszywanki
- Zofia Żłobińska (Praszka) - poezja

Atrakcją wystawy była również ekspozycja sprzętu gospodarstwa domowego, który został zebrany przez Świetlicę Wiejską w Stroju dla potrzeb scenicznych Zespołu Teatralno-Obrzędowego w Stroju pod kierownictwem Eleonory Gędek oraz ekspozycja ze zbiorów Publicznego Gimnazjum w Praszce.

Także ciekawie zaprezentowało się Towarzystwo Przyjaciół Praszki, które udostępniło zwiedzającym m. in. swoje kroniki, wydawnictwa, okolicznościowe medale. Prezentacji dokonały: Iwona Nalichowska (prezes TPP), Zofia Żłobińska (sekretarz TPP) i Halina Graczyk (redaktor gazety "Życie Praszki").

Ponieważ osobiście byłam zaangażowana w zorganizowanie wyżej opisanej wystawy, pragnę serdecznie podziękować wszystkim twórcom za wspaniałą współpracę.

Czytelników zaś informuję, że prace naszych artystów - amatorów będzie można podziwiać ponownie na wystawie, którą z okazji Dni Praszki organizuje Muzeum i Publiczne Gimnazjum w Praszce w dniu 30.05, br. (piątek) na Placu Grunwaldzkim. Serdecznie zapraszamy.

Grażyna Sołtysiak

PROGRAM OBCHODÓW DNI PRASZKI

30-31 maja 2003

Piątek 30 maja

- 9.00 - przekazanie Muzeum w Praszce sztandaru szkoły z Praszki z okresu przedwojennego
- 11.00 - Inauguracja "EUROPIKNIKU" - otwarcie Wioski Europejskiej na Placu Grunwaldzkim "PRASZKA W EUROPIE - EUROPA W PRASZCE"
  - powitanie gości i mieszkańców Praszki - prezentacja celu i programu imprez - przemówienie burmistrza i zaproszonych gości
  - prezentacja miasta Mutterstadt i landu Nadrenia Palatynat
- 11.40 - Szkolny Przegląd Piosenki Europejskiej - konkurs plastyczny: "Kiedy myślę Europa..." - podsumowanie konkursu - wręczenie nagród
  - "Euro-Quiz" dla publiczności
- 13.50 - konkurs wiedzy o Europie
- 14.20 - wręczenie nagród
- 14.45 - występy kabaretów
- 15.30 - pokaz karate
- 16.00 - podsumowanie imprezy
- 16.00-18.00 - koncerty zespołów - I-LIE, LETHARGY
- 18.00 - Grzegorz Wilk z zespołem ZORKA 5
- 19.00 - uroczyste odsłonięcie kotwicy i nadanie imienia Hali Sportowej w Praszce
- 20.00 - zabawa taneczna na korcie Spółdzielni Mieszkaniowej - do tańca przygrywa zespół VADIS

Sobota 31 maja

- 10.00-13.00 Druga Olimpiada Sportowo-Rekreacyjna "Razem sprawni tak samo" hala sportowa
- 16.00-19.00 festyn sportowo-rekreacyjny na korcie tenisowym SM - w programie m.in. gry i zabawy konkursy, występy zespołów artystycznych
- "Mini lista przebojów", "Magia bez tajemnic" - program w wykonaniu Beskidzkiego Teatru Iluzji
- 17.30 - Koncert zespołów młodzieżowych w sali MGOK SAXEERGARDE, I - LIE, C.O.L.T oraz PIDŻAMA PORNO
- 20.00 - Zabawa taneczna przy muzyce pop i disco prowadzenie - d.j. Łysy - kort Spółdzielni Mieszkaniowej

Przez cały czas trwania imprezy zapraszamy gości i mieszkańców Praszki do odwiedzenia "EUROBUSU" a także do obejrzenia wystawy prezentującej dorobek artystyczny twórców ludowych z Praszki i okolic oraz prezentacji wyrobów i upraw lokalnych producentów.

Zaszczytne honory dla naszego rodaka

Po raz kolejny już honorowy tytuł otrzymał nasz rodak prof. dr hab. Tadeusz Krzemiński. Dnia 27 marca 2003 roku Zgromadzenie Ogólne nadało tytuł „CZŁONKA HONOROWEGO ŁÓDZKIEGO TOWARZYSTWA NAUKOWEGO” PROFESOROWI TADEUSZOWI KRZEMIŃSKIEMU w uznaniu aktywnej działalności na rzecz Łódzkiego Towarzystwa Naukowego, Środowiska Naukowego Miasta i Regionu oraz wybitne osiągnięcia w badaniach z zakresu geografii fizycznej. Przypomnijmy, że m.in. 24 stycznia 2002 roku prof. Tadeusz Krzemiński otrzymał tytuł Honorowego Członka Wieluńskiego Towarzystwa Naukowego. Rada Miejska w Praszce dnia 7 maja 1992 roku nadała Honorowe Obywatelstwo Miasta Praszki w uznaniu zasług w dziedzinie badań naukowych nad środowiskiem naturalnym Praszki i okolic. W 2002 roku w uznaniu szczególnych osiągnięć naukowych Profesor uzyskał nominację i wpis do ZŁOTEJ KSIĘGI NAUKI POLSKIEJ 2000. NAUKOWCY PRZEŁOMU WIEKÓW. Biogram Tadeusza Krzemińskiego zamieszczony jest również w publikacji „KTO JEST KIM W POLSCE”.

W publikacji Łódzkiego Towarzystwa Naukowego w serii „Moja droga do nauki” z 2000 roku wśród innych wybitnych naukowców zamieszczone są wspomnienia i refleksje prof.

Tadeusza Krzemińskiego zatytułowane „Od kowadła do katedry uniwersyteckiej”. Można by tu było wymienić jeszcze dużo innych publikacji, w których zamieszczone są biogramy naszego rodaka. Chociażby książkę, która jest nam szczególnie bliska, a mianowicie: „Nad górą Prosną. Monografia Praszki”, której jest **pomysłodawcą, inicjatorem, redaktorem naczelnym i jednym z autorów**. W piśmie z dnia 29.12.1991 roku do ówczesnego burmistrza Włodzimierza Skoczka pisze: „... jeżeli przewidywana jest publikacja to proponuję aby nadać jej rangę monografii, a nie dążyć do wydania tylko zbioru okazjonalnych referatów. Zgłaszam gotowość do dyskusji w tej sprawie i ewentualnie doboru autorów z łódzkiego środowiska naukowego”.

Wszystkie te tytuły i zaszczyty prof. Tadeusz Krzemiński zawdzięcza swojej systematycznej pracy opartej badaniami naukowymi, szerokiemu zakresowi zainteresowań, umiejętnością przekazywania piękną polszczyzną ogromnej wiedzy. Grażyna Bezakowska w „Sylwetkach Łódzkich Uczonych” zeszyt 44 z 1998 roku pisze:

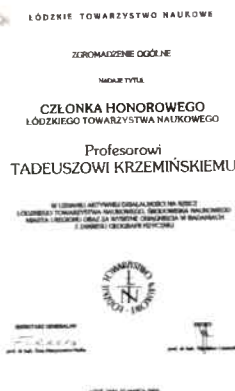
„ Rozległość zainteresowań i bogate doświadczenia życiowe profesora Tadeusza Krzemińskiego składają się na osobowość niezwykle złożoną. Erudyta, o szerokim, otwartym spojrzeniu, precyzyjny, dokładny, dociekliwy. Człowiek oddany pracy, społeczeństwu swoim uczniom i przyrodzie. Przy tym nigdy nie zabiegał o uznanie dla siebie, powszechnie lubiany i szanowany, stronił od zaszczytów, bowiem jest człowiekiem bardzo skromnym”.

Dorobek naukowy Profesora jest wykorzystywany w procesie kształtowania środowiska naturalnego. Nasze miasto, dzięki bezinteresowności Profesora, korzysta w całej pełni z Jego dorobku naukowego. Cieszymy się z osiągniętych sukcesów naszego rodaka i życzymy jednocześnie dalszych.

Dyrektor Muzeum
w Praszce
Irena Szczepańska

*„Więc po prostu idę za gminem,
Idę za losem, idę za wiekiem.
I bitą sobie obravszczy drogę,
Mówię, jak myślę, czynię jak mogę.”*
Ignacy Krasicki

Muzeum w Praszcze zaprasza na wystawę: „Szkolnictwo i oświata w Praszcze”

Szkoła w Praszcze powstała w drugiej połowie XV wieku, istniała przy miejscowej parafii, a funkcję nauczyciela pełnił „minister”, to jest pomocnik proboszcza. Z czasem funkcję tę sprawowały osoby świeckie z tytułem „bakalarza”. W roku 1790 do praskowskiej szkoły uczęszczało 56 uczniów, w tym 36 chłopców i 20 dziewcząt. Bakalarz otrzymywał pensję w wysokości 37 złotych polskich rocznie. Przez cały wiek XIX w Praszcze istniała szkoła początkowa, w której w okresie rusyfikacji wprowadzono obowiązkowe nauczanie w j. rosyjskim. W szkole tej uczyli m.in. Adam Krzemiński (w 1834r.), Tomasz Szczepan Beniszko (w 1844r.), Emilian Reszko (1859r.). Na przełomie XIX i XX wieku kierowali tą placówką Władysław Topolnicki i Kazimierz Parnowski. Na początku XX wieku otwarto w Praszcze szkołę prywatną, prowadzoną przez Teklę Chrempińską. Istniała ona jednak tylko kilka lat. W szkole tej organizowano, z różnym skutkiem, kursy dla analfabetów. Dzieci żydowskie uczęszczały do chederu, to jest szkoły religijnej. Po 1905 roku otwarto rządową szkołę dla tych dzieci. Do wybuchu I wojny światowej na terenie gminy Praszka istniały jeszcze szkoły w Kowalach (w roku 1853 uczył w niej Witalis Szymański), Wygiełdowie (otwarta w latach 80. XIX wieku). Na początku XIX wieku istniała krótko szkoła we folwarku na Raczyźnie, w której uczył Antoni Skibiński.

Duże zmiany w organizacji szkolnictwa na terenie miasta i gminy Praszka dokonały się podczas I wojny światowej. W roku 1915 w Praszcze reaktywowano działalność rządowej szkoły. Utworzono też szkołę prywatną, prowadzoną przez nauczycielkę Jungowską. Przy kościele otwarto szkołę dwuklasową, kształcącą na poziomie gimnazjum. 15 września 1916 roku wspomniana już pani Jungowska otwarła dwuklasowe gimnazjum. Wzrastająca liczba uczniów zmusiła władze tej placówki do otwarcia w 1917 roku klasy trzeciej, a w 1918 roku klasy czwartej. Pod koniec 1915 roku w mieście otwarto jeszcze jedną prywatną szkołę, która prowadziła też i kursy dla dorosłych. W 1916 roku w Praszcze powstało Koło Polskiej Macierzy Szkolnej, na jego czele stał początkowo ks. Bolesław Wróblewski miejscowy proboszcz, a od 1917 roku ks. Karoń. Ruch oświatowy nie ominął też i wsi. W latach 1915-1918, dzięki inicjatywie m.in. ks. Bolesława Wróblewskiego, proboszcza Parafii pw. W.N.M.P. w Praszcze, przy poparciu miejscowej ludności udało się założyć 15 szkół i ochronek.

Po odzyskaniu niepodległości przez Polskę w roku 1918 przed władzami odrodzonego państwa stanął trudny problem unifikacji ziem trzech zaborów. Był on szczególnie widoczny w szkolnictwie. Już 7 lutego 1919

roku Naczelnik Państwa Józef Piłsudski wydał dekret „O obowiązku szkolnym”, na mocy którego wprowadzono obowiązek nauki dla dzieci od 7 do 14 roku życia. Na gminy nałożono obowiązek tworzenia i prowadzenia szkół powszechnych w miejscowościach o liczbie dzieci powyżej 40. Dnia 17 lutego 1922 roku Sejm Ustawodawczy uchwalił dwie ustawy: „O zakładaniu i utrzymaniu publicznych szkół powszechnych” i „O budowie publicznych szkół powszechnych”. Pewne modyfikacje wprowadziła ustawa „O ustroju szkolnictwa” uchwalona 11 marca 1932 roku. Na jej mocy szkoły powszechne podzielono na stopnie:

szkoła stopnia I jeden nauczyciel, liczba uczniów nie przekraczająca 60; szkoła stopnia II trzech nauczycieli oraz 61-160 uczniów; szkoła stopnia III miała liczyć powyżej 210 uczniów i minimum pięciu nauczycieli.

Na terenie miasta i gminy Praszka w latach 1918-1939 istniały szkoły powszechne:

Szkoła Powszechna III stopnia nr 1 w Praszcze - w roku szkolnym 1921/1922 została przekształcona w 7-klasową szkołę. Na jej czele stał początkowo Kazimierz Parnowski, a po jego śmierci Andrzej Jędrzejewski.

Szkoła Powszechna nr 2 w Praszcze - uczęszczały do niej dzieci żydowskie. Powstała w roku 1918. Początkowo mieściła się w budynku prywatnym, który w 1929 roku odkupiło miasto. Na jej czele stał Wowo Poznański. Pracowało w niej czterech nauczycieli. Wobec spadku liczby uczniów w połowie lat trzydziestych szkoła została zamknięta, a dzieci żydowskie uczęszczały do szkoły nr 1 wspólnie z dziećmi chrześcijańskimi.

Szkoła Powszechna III stopnia w Kowalach - w latach trzydziestych jej kierownikami byli Jan Herduś i Franciszek Zamorski. W roku 1938 oddano do użytku nowy budynek szkolny.

Szkoła Powszechna III stopnia w Strojcu - otwarta w 1915 roku, w latach trzydziestych jej kierownikiem był Ignacy Antoniewski. Pracowało w niej czterech nauczycieli.

Szkoła Powszechna II stopnia w Ganie pierwszym jej kierownikiem był Witold Swoszowski, a w latach trzydziestych Franciszek Koj. Pracowało w niej trzech nauczycieli.

Szkoła Powszechna II stopnia w Przedmościu - powstała w 1916 roku, początkowo jako szkoła prywatna, później przekształcona w rządową. W latach trzydziestych kierownikiem szkoły był Józef Czesny.

Szkoła Powszechna II stopnia w Wierzbii - kierowana była początkowo przez Kazimierę Włodarczyk, a później przez jej męża Bolesława. Pracowało w niej trzech nauczycieli.

Szkoła Powszechna w Lachowskim - na początku lat dwudziestych pracowała w niej Maria Pawlicka. Pod

koniec lat 20. Szkoła uległa likwidacji.

Szkoła Powszechna I stopnia w Wygiełdowie - od 1924 roku funkcję nauczyciela pełnił Stefan Markiewicz.

Szkoła Powszechna I stopnia w Szyszkowie - powołana do życia w 1915 roku, początkowo prywatna, później przejęta przez państwo. Mieściła się w wynajętym budynku prywatnym. W szkole tej do 1939 roku uczyli m.in. uczyli: Janina Langiewicz-Klimczewska, Jan Ryglewski, Kazimierz Strączyński i Ignacy Anczyk. W roku 1937 rozpoczęto budowę dwuizbowej szkoły.

Szkoła Powszechna I stopnia w Aleksandrowie - pracowała w niej najpierw Janina Pilarska, a po niej Jan Kaczmarzyk.

Szkoła Powszechna I stopnia w Brzezinach - w latach dwudziestych pracował w niej Biliński Józef, kilka lat później w szkole pracowało dwóch nauczycieli: Henryk Czerkawski (pełnił funkcję kierownika) oraz Antonina Wojaśówna, a po jej odejściu Bogdan Wesołowski.

Szkoła Powszechna I stopnia na Prośnie - w szkole pracował jeden nauczyciel. Początkowo była to Janina Topolnicka, a po niej Janina Lubasówna.

Szkoła Powszechna I stopnia w Skotnicy - powstała w 1915 roku. funkcjonowała w prywatnym budynku. W latach 1915-1939 pracowało w niej 10 nauczycieli, wśród nich byli: Roman Mieszkalski, Józef Kasznicki, Henryk Topolnicki, i Jan Łuczkowski.

Szkoła w Rosochach - w roku szkolnym 1922/23 do szkoły tej uczęszczało 43 uczniów. Wobec spadku ich liczby szkołę zamkniętą. Szkolne władze powiatowe pozwoliły jednak w roku szkolnym 1924/1925 na utworzenie we wsi prywatnej szkoły jednoklasowej. Rok później, ze względu na poprawę bazy lokalowej szkoły w Strojcu oraz brak odpowiednio wykwalifikowanej kadry nauczycielskiej, koncesję na tę szkołę cofnięto.

W okresie międzywojennym w Praszce istniały jeszcze:

Progimnazjum - w pierwszych latach niepodległości nastąpił dalszy rozwój tej szkoły. W 1918 roku otwarto klasę czwartą, w 1919 piątą a w 1920 szóstą. Reorganizacja szkolnictwa w Polsce, a co za tym idzie powstanie siedmioklasowej szkoły powszechnej, spowodowało spadek liczby uczniów, a w rezultacie likwidację tej szkoły w roku szkolnym 1923/1924. Wszystkie pomoce naukowe po tej placówce przejęła szkoła powszechna nr 1.

Cheder - szkoła religijna dla dzieci żydowskich. Istniała już w XIX wieku przy tutejszej synagodze. Reaktywowano jej działalność w roku 1922. Utrzymywana była przez żydowską gminę wyznaniową, otrzymywała też dotacje państwowe.

Wraz w wybuchem II wojny światowej, 1 września 1939 roku, sytuacja powyższa ulega zmianie. Po miesięcznej bohaterskiej walce Polska została zajęta przez wojska niemieckie i radzieckie. Podczas wojny obronnej we wrześniu 1939 roku zginęli następujący nauczyciele:

Edward Krzemiński i Wiktor Zwoliński z Praszki oraz Antoni Wielgus z Kowali. Okupanci od samego początku przystępują do niszczenia polskiego dorobku naukowego, kulturalnego. Jednymi z pierwszych ofiar staje się polska inteligencja, a wśród nich nauczyciele. W radzieckim obozie w Starobielsku przetrzymywany był Bolesław Włodarczyk podporucznik rezerwy, kierownik szkoły w Wierzbiu. W maju 1940 roku wraz z innymi więźniami zostaje wywieziony do gmachu NKWD w Charkowie i zamordowany. Z rąk NKWD zginęli również nauczyciele: Stefan Barcik z Gany i Władysław Ladra ze Strojca.

Nie mniej okrutną politykę prowadzili Niemcy. Już 8 października 1939 roku ziemia wieluńska, w wraz z nią i Praszka zostaje włączona do III Rzeszy. Na tym terenie ludność polska została poddana szczególnie ostremu terrorowi. Zakazano działalności wszystkim polskim organizacjom politycznym i społecznym. Likwidowano polskie instytucje kulturalne (np. archiwa, biblioteki) i oświatowe. Już 10 listopada 1939 roku okupacyjne władze niemieckie nakazały zamknąć wszystkie polskie szkoły, a nauczycieli zwolnić z pracy. Zakazano im także nauczać prywatnie. Na terenie dawnego powiatu wieluńskiego był tylko jeden wyjątek od tego zakazu. W czerwcu 1941 roku w Praszce otwarto „*Polnische Schule*” nazwana „*szkołą miotł*”. Jej kierownikiem został Stefan Ślusarek, który do pomocy dostał: Jadwigę Jungowską i Henrykę Langiewicz. Wprowadzono też obowiązek uczęszczania do tej „szkoły” dla dzieci polskich od 7 do 14 roku życia. Na rodziców uchylających się od tego obowiązku nakładano wysokie kary finansowe. W szkole tej nie prowadzono, przynajmniej oficjalnie, nauki. Dzieci wykorzystywane były do prac fizycznych. Robiły miotły, zbierały ziemniaki i kamienie w niemieckich gospodarstwach itp. Podstawowym celem polityki niemieckiej było m.in. wyniszczenie polskiej inteligencji. Przez cały okres okupacji dokonywano aresztowań i wywózek do obozów koncentracyjnych.

Terror niemiecki zmobilizował polskie społeczeństwo do walki o przetrwanie. Na jej czele stanęli polscy nauczyciele. Walka przybierała różne formy. Prowadzono tajne nauczanie. Na terenie miasta i gminy Praszka prowadzili je nauczyciele ze „szkoły miotł” oraz Stefan Markiewicz w Wygiełdowie. W tym ostatnim przypadku, donos miejscowego volksdeuschy zmusił nauczyciela do ucieczki i ukrywania się przed uwięzieniem. Wybitną rolę odegrał Jan Łuczkowski, nauczyciel ze Skotnicy (pełnił funkcję m.in. komendanta ZWZ/AK w Praszce oraz Grupy Operacyjnej „Panew”).

Dnia 19 stycznia 1945 roku Praszka została wyzwolona spod niemieckiej okupacji. W mieście powoli życie wracało do normy. Sytuacja była jednak bardzo ciężka. Zaraz po wyzwoleniu w mieście przystąpiono do

odbudowy szkolnictwa. Już w 1945 roku otwarto szkołę podstawową w dawnym jej budynku, przy ulicy Szkolnej (obecnie Powstańców Śląskich). Organizatorem szkoły był Stanisław Mączka. Po nim jednostką tą kierowali m.in. Jan Włodarski, Jan Kaczmarzyk, Stanisław Pichliński, Tadeusz Kupiec. Sytuacja szkoły była trudna, brakowało ławek, pomocy naukowych. Dzięki ogromnemu zaangażowaniu tak nauczycieli, jak i mieszkańców sytuacja szkoły powoli stabilizowała się. W roku 1976 otwarto nowy budynek przy ulicy Listopadowej 18 (obecnie siedziba Gimnazjum). Lata 80-te XX wieku to dalszy rozwój szkolnictwa podstawowego. W 1980 roku w opuszczonej przez Zespół Szkół Zawodowy budynku przy ulicy Bocznej 4, otwarto Szkołę Podstawową nr 2. Natomiast w 1990 roku, przy ulicy Fabrycznej, otwarto Szkołę Podstawową nr 3, a w 1991 nr 4 - przy ulicy Styczniowej.

Odbudowa szkolnictwa dokonała się również na terenie gminy Praszka.

Po II wojnie światowej istniały szkoły w:

- Kowalach - jej kierownikiem został Franciszek Zamorski. Nauka odbywała się w starym przedwojennym budynku szkoły.

- Stroju - jej kierownikiem został Piotr Pawelec. W roku szkolnym 1989/1990 oddano do użytku nowy budynek szkoły.

- Ganie - po wojnie kierownikiem szkoły została pani Jadwiga Jungowska. W roku 1969 oddano do użytku nowy budynek szkolny, który w 1997 roku rozbudowano.

- Wierzbie - kierownikiem szkoły została Kazimiera Włodarczykowa. Szkoła mieściła się w starym przedwojennym budynku. Dopiero pod koniec lat 90-tych XX wieku oddano do użytku nowy budynek szkolny.

- Przedmościu - kierownikiem szkoły została Agnieszka Kostrzewa, obok niej w szkole w 1946 roku pracowali: Janina Bartelowa i Eugeniusz Stykiel.

- Brzezinach - w 1946 roku kierownikiem szkoły był Ludwik Sapota. Szkoła ta została zlikwidowana w 1998 roku.

- Wygięldowie - po zakończeniu działań wojennych do szkoły powrócił Stefan Markiewicz. W roku 1948 szkoła uległa likwidacji.

- Szyszkowie - po wojnie na stanowisko nauczyciela powrócił Ignacy Anczyk. W roku 1947 szkoła została zlikwidowana.

- Skotnicy - w 1946 roku kierownikiem szkoły została Kazimiera Langiewiczówna. W roku 1945 mieszkańcy wsi wybudowali nowy budynek szkolny. W roku 1965 szkoła została zlikwidowana. Ostatnim nauczycielem była Maria Bolewska.

- Aleksandrowie - w 1946 roku funkcję nauczyciela pełniła Julia Nożańska. W roku szkolnym 1975/1976 uległa likwidacji.

Obok szkolnictwa podstawowego rozwijało się też i

ponadpodstawowe. Proces ten został zapoczątkowany w 1946 roku utworzeniem Szkoły Przysposobienia Handlowego I Stopnia z Franciszkiem Łuckim na czele. W 1947 przekształcono ją w Publiczną Szkołę Zawodową, w 1950 roku na Zasadniczą Szkołę Metalowo-Energetyczną, a w 1954 roku na Zasadniczą Szkołę Mechanizacji Rolnictwa. W tym kształcie szkoła działała do 1971 roku, kiedy to szkoła zostaje zamknięta, a na jej miejsce powołano Zespół Szkół Zawodowych. Nowa placówka kształciła pięcioletnim Technikum Mechanicznym o specjalności obróbka skrawaniem oraz w trzyletnich klasach zawodowych w siedmiu specjalnościach. Ponadto w szkole działały trzyletnie Technika dla pracujących kształcące w specjalnościach: obróbka skrawaniem, odlewniczym i elektrycznym; dwuletnie Policealne Studium Zawodowe oraz trzyletnie średnie Studium zawodowe. 1 września 1980 roku, przy ulicy Sportowej, otwarto nowy budynek szkoły, a w 1983 roku warsztaty szkolne.

W latach pięćdziesiątych wystąpiono z inicjatywą utworzenia w Praszce Liceum Ogólnokształcącego. Powołano do życia społeczny Komitet Budowy z Edwardem Ośródką jako przewodniczącym. W latach 1959-1961, przy ulicy Kaliskiej, wybudowano szkołę według projektu Alojzego Jankowskiego z Łodzi. Wykonawcą było Wieluńskie Przedsiębiorstwo Budowlane. Jej uroczyste otwarcie nastąpiło 1 września 1961 roku. Przy szkole w latach 1961-1980 działał internat, przy ulicy Warszawskiej dla dziewcząt, w budynku szkoły dla chłopców.

W 1999 roku rozpoczęto realizację reformy szkolnictwa w Polsce. W jej wyniku powołano do życia nowy typ szkół: gimnazjum. W Praszce Publiczne Gimnazjum powstało w budynku Szkoły Podstawowej nr 1, która w roku 2001 uległa likwidacji. Do szkoły tej uczęszczają uczniowie z terenu całej gminy Praszka.

Reforma powyższa dotknęła również i szkoły ponadpodstawowe. W roku 2000 dotychczasowy Zespół Szkół Zawodowych zmienił nazwę na Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 1 w Praszce. Natomiast w roku 2002 dotychczasowe Liceum Ogólnokształcące zostało przekształcone w Zespół Szkół w Praszce.

Wystawa czynna do końca września.

Zbigniew Szczerbik

Wykorzystana literatura:

1. R. Rosin, *Dzieje Praszki do początku XIX wieku*, (w:) *Nad górą Prosną. Monografia Praszki*, pod red. T. Krzemińskiego, Łódź 1999;
2. T. Olejnik, *Czasy nowożytne. Praszka w XIX i XX wieku*, (w:) *Nad górą Prosną. Monografia Praszki*, pod red. T. Krzemińskiego, Łódź 1999;
3. S. Kostrzewa, *Rozwój gospodarczy i przestrzenny Praszki w latach 1945-1992* (w:) *Nad górą Prosną. Monografia Praszki*, pod red. T. Krzemińskiego, Łódź 1999;
4. R. Rekowski, *25-lecie Liceum Ogólnokształcącego im. Powstańców Śląskich w Praszce 1961-1986*, Praszka 1986.

10 lat później

Wkrótce minie dziesiąta rocznica wydarzeń, które ktoś w Praszce zgrabnie określił mianem „przewrotu taczkowego”. Niebywałe, że to już dziesięć lat. Tamte wydarzenia jeszcze dziś przecież są żywo wspominane, komentowane, rozbierane na czynniki pierwsze. Wielu z nas rozpatruje je w kategoriach anegdoty - ot, taka swojska wesoła rozróżba.

Goszczący w Praszce latem ub. r. Andrzej Lepper nie bez charakterystycznej dla siebie dumy nawiązał do tamtych zdarzeń. Przedstawił je jako swój, swojego ugrupowania, a nawet Praszki, sukces. Przekonywał iż nie opuścił w potrzebie ludzi, a wszystko skończyło się dobrze. Jeśli miał na myśli siebie, nie minął się z prawdą. Największy poszkodowany „przewrotu taczkowego”, ówczesny burmistrz Włodzimierz Skoczek nie mieszka już tutaj. Wyjechał do dużego miasta i zajął się biznesem. Od czasu do czasu odwiedza Praszkę. Właśnie z grupą paru osób próbujemy namówić go na „małą dysputę” o tamtych wydarzeniach. Jak je ocenia z perspektywy dziesięciu lat, na ile go zmieniły, wpłynęły na późniejsze życie, przeorały psychikę? Jak patrzy na świat człowiek, którego kiedyś publicznie upokorzono? Czy czuje się winnym ówczesnych zamieszek? A może ofiarą, którą trzeba było poświęcić, by nasycić żądnych

krwi? Jeśli ex-burmistrz zgodzi się na taką rozmowę, jej treść opublikujemy w którymś z lokalnych tytułów.

Bo chyba warto wrócić do tamtych wydarzeń. Właśnie teraz. Nie tyle w formie gawędy o czasach minionych i dla uczczenia wątpliwego jubileuszu (sic!). Raczej w formie przestrogi. Właśnie dowiadujemy się z sondaży, że niemal co piąty dorosły Polak, widzi na stanowisku premiera Andrzeja Leppera, przewodniczącego i głównodowodzącego praszczowskich zamieszek. Gdyby - odpukać - do tego doszło, wizja panów lepperowców, ganiających po całym kraju z taczkami w poszukiwaniu mniej lub bardziej rzekomych złodziei, aferzystów, krwiopiców, ciemniźcicieli etc. staje się całkiem realna. Oni po prostu w taki sposób pojmują naprawę chorego państwa.

Co przyniósł Praszce „przewrót taczkowy”? Odpowiedź brzmi - nic. Również nic nie przyniosła państwu i obywatelom ewentualne przyszłe rządy pana L. Może tylko czołówki dzienników będą ciekawsze. Natomiast tutaj, w naszym mieście, 10 lat temu w sposób wyjątkowo perfidny skrzywdzono człowieka i nie ma znaczenia fakt, czy ktoś go lubił czy nie. Wywiezienia na taczce nie uzasadniają żadne, absolutnie żadne racje wyższe.

Krzysztof Pietrzyński

Dzień świąteczny dla Praszki

7 maja to dzień niczym nie odróżniający się od pozostałych. Jednak nie dla wszystkich. W Praszce to data przypominająca nadanie miastu praw miejskich przez króla Władysława Jagiełłę. Od daty 7 maja 1392 roku dzieli nas 611 lat a jednak ta data jest jednocześnie dla wszystkich praszczan bardzo bliska.

Dla uczczenia tej rocznicy w kościele p.w.W.N.M.P.w Praszce została odprawiona msza św. W Muzeum odbył się Konkurs „Wiedzy o Praszce”.

Pierwsze miejsce zajęła **Milena Barańska**, drugie miejsce **Filip Baron**, trzecie **Sylwester Placek**. Finałiści otrzymali dyplomy i nagrody książkowe, a półfinałiści dyplomy. Do konkursu przystąpiło 17 uczniów z Publicznego Gimnazjum w Praszce.

Na stadionie sportowym ZKS „MOTOR” przeprowadzono XXIX Masowe Biegi Przelajowe oraz Sztafetę Pokoleń. Ogółem uczestniczyło 1326 zawodników z Praszki, Kowali, Gany, Strojca, Wierzbia, Mokrska. Uczestnicy, którzy zajęli miejsca od I do VI otrzymali nagroufundowane przez U.MiG. Praszka.

Następną dyscypliną sportową był tenis stołowy, w którym uczestniczyło 123 zawodników z Praszki, Częstochowy, Krzepic, Byczyny, Gorzowa, Dalachowa, Jaworzna, Kozłowic, Proślic, Wielunia, Ożarowa, Masłońskie, Brzegu, Myszkowa, Kozłowic, Kujakowic, Poczesnej.

Nie zabrakło też dyscypliny sportowej jaką jest turniej piłki siatkowej.

W I grupie wystąpili:

Rudniki-Krzyworzeka 2-0
Rudniki-Gorzów 2-0
Rudniki-Dziętrzkowice 2-1
Rudniki-ZSP 2-0
ZSP-Krzyworzeka 2-0
ZSP-Gorzów 2-0
ZSP-Dziętrzkowice 2-0
Krzyworzeka-Gorzów 2-0
Krzyworzeka-Dziętrzkowice 2-0
Dziętrzkowice-Gorzów 2-0

W II grupie:

Nauczyciele-Wieluń 2-0
Nauczyciele-Gana 2-0
Nauczyciele-Mokrsko 2-0
Gana-Wieluń 2-0
Gana-Mokrsko 2-0
Mokrsko-Wieluń 2-1

Nad całością czuwał kierownik hali pan Edmund Olszowy.

W dniach 30-31 maja, kiedy bardziej hucznie będziemy obchodzić Dni Praszki, zapraszamy wszystkich mieszkańców oraz gości do wspólnej zabawy.

Zofia Żłobińska

Jestem stomatologiem z zamiłowania

Stomatologia /z grec. stoma-usta + logos-słowo, nauka/-to dział medycyny i nauki o przyczynach, przebiegu, rozpoznawaniu, zapobieganiu i leczeniu schorzeń jamy ustnej, zębów oraz narządów sąsiadujących.

Odontologia to nauka o zębach, ich budowie, rozwoju, fizjologii i patologii. W obrębie stomatologii wyodrębniły się dyscypliny specjalistyczne, jak: chirurgia szczękowa, chirurgia stomatologiczna, ortodoncja-dział stomatologiczny obejmujący rozpoznawanie i leczenie wad rozwojowych narządów żucia, protetyka stom., stomatologia zachowawcza oraz pedodoncja - leczenie chorób zębów i jamy ustnej u dzieci.

Chorobami zębów i jamy ustnej zajmowano się już w czasach starożytnych. Duże zasługi dla rozwoju stomatologii w XVIII w. położył Piotr Fanchard, zwany ojcem stomatologii.

Do naczelnych zadań współczesnej stomatologii należy m. in. zapobieganie i leczenie próchnicy, chorób przyzębia /paradontopatii/, wad zgryzu, usuwanie ognisk zakażenia zębopochodnego, wczesnego zapobiegania i leczenia zapaleń miazgi zębowej.

W Prasce z najdłuższym stażem zawodowym pośród naszych stomatologów jest lekarz stomatolog pan Alojzy Żółtaszek II stopnia specjalista protetyki, I stopnia z organizacji ochrony służby zdrowia.

W trakcie rozmowy, jaką przeprowadziłam z doktorem Alojzym Żółtaszkiem, dowiedziałam się, że z Praszką jest związany od najmłodszych lat. Tu przed wojną rozpoczął naukę, lecz maturę zdał już po wojnie w 1948 roku w Wieluniu, gdzie również podjął pierwszą pracę a Starostwie w Wydziale Komunikacji.

W tym też czasie studiował prawo administracyjne w Łodzi, lecz po roku został powołany do szkoły oficerskiej a Kielcach. Po ukończeniu szkoły wojskowej wstąpił na Akademię Medyczną we Wrocławiu, gdzie w 1954 roku uzyskał dyplom lekarza stomatologa. Po studiach zamieszkał w Czarnożyłach; od 15 grudnia 1954r. pracował jako dentysta w Wieluniu. W następnym roku pracując na stanowisku inspektora w Inspektoracie Powiatowym Stomatologii w Wieluniu, rozpoczyna dalsze kształcenie w zawodzie jeżdżąc na chirurgię stomatologiczną do Wrocławia uzyskując tam I stopnia specjalizację z chirurgii stomatologicznej. W następnym roku otwiera w Wieluniu Przychodnię Chirurgii Stomatologicznej i Ortodoncji kierując lek. stom. panią Podebską na specjalizację z ortodoncji w celu powierzenia jej kierowania tą przychodnią. Już wówczas rozpoczyna

sam prostowanie zębów u dzieci. Będąc inspektorem tworzył nowe gabinety stomatologiczne i dążył do wyposażenia ich na ówczesny czas w nowoczesny potrzebny sprzęt stom. Wtedy też złożył na ręce posła Władysława Pawlaka wniosek do sejmu o bezpłatne i obowiązkowe objęcie dzieci i młodzieży opieką stom. Wniosek został przez sejm zaakceptowany.

Do Praszkę pan Alojzy Żółtaszek powrócił już na stałe w 1959 roku i wspólnie z lek. stom. Klementyną Ostaszewską przyjmował pacjentów w gabinecie przy Placu Grunwaldzkim /w pomieszczeniach nad obecnym Praszkowskim Towarzystwem Gospodarczym/ Z chwilą rozpoczęcia pracy w Prasce czynił starania, by powstały nowe gabinety stom. pierwszy w Zasadniczej Szkole Zawodowej na Zawisnie, drugi w ZSM POLMO przy ulicy Fabrycznej, trzeci w Liceum Ogólnokształcącym, czwarty w Zasadniczej Szkole Zawodowej przy ul. Sportowej.

Doktor Alojzy Żółtaszek uruchomił w Prasce także w tym czasie gabinet protetyczny i pracownię techniczną, w której pracowało dwóch techników protetycznych. Pracownia ta mieściła się przy ul. Warszawskiej do czasu wybudowania nowej przychodni zdrowia, przy ul. Powstańców Śląskich, kiedy została przeniesiona do nowego budynku przychodni.

W związku z rozbudową przemysłu w Prasce i napływem dużej liczby ludności w latach 60-tych pan Alojzy Żółtaszek wspólnie z lek. med. Edmundem Dzieciołem podjęli starania o kredyt na budowę rejonowej przychodni zdrowia przy ul. Powstańców Śl. tj. na miejscu starej przychodni, w której była tylko poczekalnia, gab. lekarski i duży gab. zabiegowy. Ponieważ kredytu na budowę przychodni Praszka nie otrzymała, podjęto starania budowy w czynie społecznym. W realizacji tego zadania b. duże zasługi położył w Wydz. Zdrowia w Wieluniu lekarz powiatowy p. Jan Pałczyński.

Na wniosek pana Żółtaszka, który również wówczas

SZKOLNA GAZETKA EUROPEJSKA

PUBLICZNE GIMNAZJUM W PRASZCE

kwiecień / maj 2003

Historia Europy dowodzi, że w przeszłości podejmowano wiele prób zmierzających do jednoczenia kontynentu. Próba integracji europejskiej, czyli tworzenia wspólnoty społeczno- politycznej obejmującej cały kontynent lub przynajmniej jego znaczną część, nie jest procesem nowym. Początki tego procesu sięgają czasów Imperium Rzymskiego, które u szczytu swojej potęgi obejmowało całą południową i zachodnią część Europy, aż po Ren i Dunaj. W średniowieczu idea integracji została podjęta przez Karola Wielkiego, a następnie przez Ottona III, którego idea utworzenia uniwersalnego imperium (*universalis* w języku łacińskim znaczy „powszechny, obejmujący ogół”) nie doczekała się realizacji. Próbę zjednoczenia Europy podjął również Napoleon, uzależniając od Francji u progu XIX w niemal wszystkie państwa naszego kontynentu. Wszystkie te próby integracji dokonywane jednak były na drodze podboju, miały charakter dominacji jednego państwa nad innymi. Natomiast proces integracji europejskiej, który rozpoczął się po II wojnie światowej, jest dziełem suwerennych państw, samodzielnie podejmujących decyzje. *Europa jest grecka, jeśli chodzi o myślenie filozoficzne i sztukę, rzymska jeśli mowa o prawie i judeochrześcijańska pod względem religii.* Nie sposób się z tą tezą postawioną przez francuskiego historyka i socjologa Ernesta Renana nie zgodzić. Europa mimo różnic etnicznych, obyczajowych, ekonomicznych i społecznych jest jednością cywilizacyjno-kulturową, czerpiącą z tych samych źródeł. Podstawy integracji są więc solidne.

My, Polacy stoimy przed historycznym wyborem. Wielokrotnie w swojej historii decydowaliśmy o przyszłości naszej Ojczyzny. Tak było w 966 roku, kiedy dołączyliśmy do chrześcijańskiej Europy, w 1385 i 1569 roku, kiedy zawarliśmy unie z Litwą, czy w 1791 r., kiedy uchwalając konstytucję trzeciomajową, tworzyliśmy nowoczesne państwo. Mamy nadzieję, że i tym razem Polacy staną na wysokości zadania i opowiedzą się za wejściem Polski do Unii Europejskiej, za nowoczesnością, postępem, bezpieczeństwem i należną jej pozycją w Europie.

„Euromaniacy”, członkowie SKE „Euromaniak”, chcielibyśmy, aby Polska, która zawsze była ważną częścią Europy, dołączyła do grupy państw, które tworzą nową gospodarczą, kulturową i polityczną wspólnotę. Uważamy, że wejście Polski do Unii Europejskiej da naszemu krajowi szansę rozwoju cywilizacyjnego.

Członkowie i opiekunki
SKE "Euromaniak"
J. Piszczalka, E. Wiecha

UNIA EUROPEJSKA - TROCHĘ HISTORII

Unia Europejska to obecnie wspólnota 15 państw. Tworzą ją: Austria, Belgia, Dania, Finlandia, Francja, Grecja, Hiszpania, Holandia, Irlandia, Luksemburg, Niemcy, Portugalia, Szwecja, Wielka Brytania oraz Włochy. Jej historia sięga początku lat 50-tych ubiegłego stulecia - wówczas to rządy sześciu europejskich krajów (Belgii, Francji, Holandii, Luksemburga, Niemiec i Włoch) postanowiły połączyć swoje siły i wspólnie odbudować zniszczoną po wojnie Europę.

Początkiem dzisiejszej Unii Europejskiej była Europejska Wspólnota Węgla i Stali (EWWiS) powołana w 1951 r. Celem EWWiS było utworzenie wspólnego rynku węgla i stali, m.in. poprzez zniesienie ciał importowych i eksportowych oraz ograniczeń ilościowych w przepływie towarów objętych postanowieniami traktatu zawartego między państwami członkowskimi. Sukces i efekty gospodarcze EWWiS wpłynęły na decyzję o rozszerzeniu współpracy na nowe dziedziny.

W 1957 r. utworzono Europejską Wspólnotę Gospodarczą

(EWG) oraz Europejską Wspólnotę Energii Atomowej (EUROATOM).

Prawdziwym przełomem stało się jednak podpisanie na początku 1992 r. Traktatu z Maastricht, powołującego Unię Europejską opartą na Wspólnotach Europejskich oraz uzupełnioną o wspólną politykę zagraniczną i bezpieczeństwa, unię monetarną oraz współpracę w dziedzinie wymiaru sprawiedliwości i spraw wewnętrznych. Traktat z Maastricht wszedł w życie 1 listopada 1993 r.

W ciągu tych pięćdziesięciu lat podejmowano jeszcze inne działania i reformy mające przygotować Wspólnoty do sprostania wyzwaniom współczesnego świata. Niedawno, po podpisaniu w kwietniu 2003 r. Traktatu Akcesyjnego, podczas kolejnej konferencji międzyrządowej określone zostały zasady i ramy funkcjonowania rozszerzonej Unii, liczącej 450 mln obywateli i 25 państw członkowskich. Tym razem stanie się to z naszym udziałem.

Co będzie, gdy wejdziemy do Unii ?

Członkostwo w UE daje wiele szans. Tylko od nas zależy jak je wykorzystamy. Jednak bez względu na nasze poczynania integracja z Unią przyspieszy modernizację kraju.

Polska rozpocznie pościg za najbogatszymi państwami Europy z trudnej pozycji. W 2004 roku nasz PKB w przeliczeniu na jednego mieszkańca wynosić będzie 2 proc. Średniego PKB państw Unii.

W latach 2005-2007 tempo wzrostu PKB przekroczy 5 proc. Rocznie, konsumpcja ma wzrosnąć o 4 proc., a inwestycje o 12-14 proc.

Do kraju będą stale napływały pieniądze z unijnego budżetu. Nastąpi likwidacja barier celnych oraz ujednolicenie tzw. barier technicznych.

W latach 2008-10 Polska stanie się członkiem strefy euro. Wtedy to tempo wzrostu PKB spadnie do 4 proc., zmniejszy się eksport, zwiększy import

w granicach 7 proc. rocznie. Polskie przedsiębiorstwa w tych latach będą inwestować w majątek produkcyjny.

Po 2011 roku dzięki inwestycjom i poprawie konkurencyjności tempo wzrostu eksportu może sięgnąć 9 proc., wzrost gospodarczy przekroczy 5 proc. Inflacja w całym okresie (od 2004) będzie się kształtować na poziomie 3-4 proc.

W efekcie w 2014 roku Polska powinna osiągnąć poziom równy 31 proc. średniego PKB w krajach obecnej Piętnastki.

Oprac. na podst. „Bilansu korzyści i kosztów przystąpienia Polski do Unii”- raportu przygotowanego przez ekonomistów największych ośrodków badawczych i uczelni.

Co będzie, gdy wejdziemy do Unii ?

Koniec świata zapewne nie nastąpi. Ale do 2014 roku nasz PKB będzie wynosić tylko 25 proc. średniego PKB państw Unii, do Polski przestanie napływać kapitał, ponieważ wstrzymane zostaną transfery z budżetu unijnego, spadnie też wielkość inwestycji zagranicznych (inwestorzy trafią do tych krajów regionu, które wstąpiły do Unii), osłabnie waluta.

Po przegranym referendum należy spodziewać się dewaluacji złotego i wyprzedaży polskich obligacji. Złoty będzie słabł, by w 2014 roku osiągnąć kurs ok. 7.25 za euro. Słabszy złoty będzie motorem inflacji (ze względu na rosnące koszty importowanych paliw) powyżej 5 proc. rocznie.

Już w 2003 roku państwa bałkańskie, o ile wejdą do Unii, będą wypracowywać większy PKB na głowę niż Polska.

Polak w Unii

Jeśli wejdziemy do UE, to już 1 maja 2004 Polaków obejmie większość obowiązujących we Wspólnocie uregulowań, co uzgodniono podczas zakończonych w Kopenhadze negocjacji. Do wynegocjonowania pozostaje jeszcze data przystąpienia Polski do grupy Schengen oraz do strefy euro.

- Po przejściu Polski do grupy Schengen (2006-2008) wracając do kraju, na przykład z Ukrainy, będziemy mogli przejść bramką graniczną oznakowaną napisem "EU citizen only" (tylko dla obywateli Unii Europejskiej). Do krajów wspólnoty będziemy mogli wjechać za okazaniem dowodu osobistego.
- Na lewej części tablicy rejestracyjnej samochodu pod symbolem polskiej flagi pojawi się symbol unii (białe gwiazdki, na niebieskim tle).
- W krajach UE Polacy nie będą musieli mieć międzynarodowego prawa jazdy.
- Gdy popadniemy w kłopoty w kraju, w którym nie ma polskiego przedstawicielstwa dyplomatycznego, będziemy się mogli udać po pomoc do placówki innego państwa należącego do UE.
- Do naszych mieszkań będzie płynął prąd o napięciu 230V, a nie jak obecnie 220V. Żarówki będą jaśniej świecić, ale trochę więcej zapłacimy za prąd.
- Wyjeżdżając do krajów UE, nie będziemy się dodatkowo ubezpieczać. Będzie tam obowiązywało, ubezpieczenie krajowe.
- Pracując legalnie w krajach Unii, będziemy mogli zbierać tam na emeryturę, której wypłaty możemy żądać w każdym kraju wspólnoty.
- Z chwilą wejścia do UE będziemy pić mleko tylko klasy ekstra, czyli zawierające mniej niż 100 tys. bakterii w litrze, 1 maja 2004 r. nasze mleczarnie przestaną skupywać mleko klasy II, a trzy lata później pierwszej.
- Jabłka sprzedawane w sklepach będą musiały mieć średnicę co najmniej 55 mm.
- Za pełnowartościowe będą uznawane tylko rzodkiewki i ziemniaki zbliżone kształtem do kuli.
- Aby móc pracować na drabinie, trzeba będzie przejść przeszkolenie.
- Ze słoików z ogórkami zniknie napis „ekstra”. W UE to oznaczenie jest zarezerwowane dla ogórków w słoikach większych niż 150- gramowych, a nie jak w Polsce- dla dobrych jakościowo.
- Kosiarki do trawy będą mogły hałasować tylko na określonym poziomie.
- Marchew będzie można znaleźć jedynie między bananami i jabłkami, a nie obok buraków i ziemniaków. To skutek dyrektywy z 1979 r. uznającej, że marchewka jest w Unii owocem.

Zaproszenie do Unii Europejskiej

Kopenhaga, 13 grudnia: koniec negocjacji!!!

13 grudnia 2002 r., podczas szczytu w Kopenhadze Polska zakończyła negocjacje akcesyjne z Unią Europejską. Znałe są więc już wszystkie warunki integracji z DE.

- W latach 2004-2006 zobowiązania budżetu Unii Europejskiej wobec Polski wyniosą 21,5 mld euro. W ciągu tych trzech lat, będziemy wpłacać składki członkowskie, których suma wyniesie 6,5 mld euro. W ostatniej chwili Polsce udało się przesunąć 10,036 mld euro z funduszy strukturalnych bezpośrednio do budżetu państwa.

- Dopłaty dla rolników w pierwszym roku będą wynosiły 5,5 mld zł (3,5 mld zł z Unii i 2 mld zł z budżetu), w roku 2005 - 6 mld zł (odpowiednio 4 mld i 2 mld zł) i 2006 r. 6,5 mld zł (4,5 mld zł i 2 mld zł). Na 55%, 60%, i 65% unijnego poziomu dopłat mogą liczyć producenci tych produktów, które są w unii dotowane, czyli zbóż, roślin oleistych, tytoniu, chmielu, a także hodowcy bydła i owiec. Warunkiem wypłacenia tych pieniędzy jest uruchomienie pełnego Systemu Kontroli i Zarządzania IACS. Rolnicy, którzy nie produkują towarów dotowanych w unii (na przykład uprawiają ziemniaki lub buraki cukrowe, a także hodują trzodę chlewną, drób) otrzymają tylko płatności podstawowe, czyli 25%, 30%, i 35%.

Zwiększono limit hurtowej produkcji mleka (z 7 mln do 8,5 mln ton).

- Produkcja niektórych artykułów rolnych będzie limitowana.

- Przez 12 lat od przystąpienia do L'E obywatele krajów członkowskich nie będą mogli swobodnie kupować w Polsce ziemi, za wyjątkiem tych, którzy wydzierżawili grunt przed końcem negocjacji - oni będą mogli kupować ziemię już po trzech lub czterech latach (w zależności od regionu).

- W latach 2004-2006 Bruksela przeznaczy 13,8 mld euro na pomoc dla Polski w ramach tzw. funduszy strukturalnych. Część środków będzie można przeznaczyć na finansowanie dużych inwestycji - dróg, mostów, oczyszczalni ścieków itp.

- Utrzymano 7% stawkę VAT w budownictwie mieszkaniowym.

- Od 2004 roku Polska przyjmie unijne reguły podatkowe.

Na ochronę granicy wschodniej, do przyznanych wcześniej 172 mln euro uzyskaliśmy w Kopenhadze dodatkową kwotę 100 mln euro.

- Polskie huty otrzymają ok. 3.3 mld zł, ale będą musiały zmniejszyć moce produkcyjne o ok. 10%, ograniczyć zatrudnienie oraz zmienić profil produkcji, koncentrując się na tzw. wyrobach płaskich.

- Elektrownie będą mogły swobodnie wybierać dostawcę z unijnego rynku.

- Polskie towary zyskają swobodny dostęp do rynków krajów członkowskich.

- Producenci przejmą odpowiedzialność karną i finansową za stwierdzone przez konsumentów wady w ich wyrobach.

- Pomoc państwa będzie zasadniczo zakazana. W wyjątkowych przypadkach Komisja Europejska będzie mogła się na nią zgodzić w ramach restrukturyzacji poszczególnych sektorów. Państwo może natomiast pokryć nawet połowę kosztów nowych inwestycji, jeśli są dokonywane w słabo rozwiniętych regionach. Na razie Polska - choć w różnym stopniu - została uznana za taki region.

- Od 1 maja znikną kontrole towarowe na naszych granicach z krajami U E. Kontrole paszportowe skończą się jednak dopiero po przystąpieniu Polski do porozumienia z Schengen. Nie nastąpi to wcześniej niż przed 2006 rokiem.

- Prawo do podejmowania pracy we wszystkich krajach UE Polacy zyskają po 7 latach - Jednak niektóre kraje „15” z własnej inicjatywy od razu otworzą rynek pracy dla Polaków. Są to: Wielka Brytania, Holandia, Irlandia, Szwecja, Dania i Grecja.

- Polacy będą mieć łatwiejszy dostęp do szkół i uczelni unijnych, będą mogli mieszkać w dowolnym kraju UE. Aby przebywać w Unii dłużej niż 3 miesiące, trzeba, będzie wykazać źródło dochodów.

- Wraz z przystąpieniem do Unii koszty leczenia Polaków w krajach UE będą na zasadzie wzajemności zwracane przez kasy chorych. Dotyczy to jednak nagłych wypadków i szczególnych zabiegów.

- Polacy mieszkający w krajach UE dłużej niż pięć lat będą mogli głosować i kandydować w wyborach samorządowych w tych krajach.

(Opracowano na podst. Dostępnych materiałów prasowych)

EURO - nowa waluta europy

Wspólnota Europejska nie po raz pierwszy zapragnęła mieć wspólną walutę. Po drugiej wojnie światowej w Europie pojawił się w szerokim użyciu dolar amerykański, według którego obliczano także wartość waluty państw europejskich. Wszystko można było kupić za dolary i byty one traktowane jako tzw. twarda waluta. Ale kiedy w pewnym momencie wszystkie państwa zażyczyły sobie wypłacenia swoich dolarów, okazało się, że dolarów zabrakło. Takim sposobem Europa znów musiała oprzeć się na walutach narodowych i nimi posługiwać się na rynku unijnym. Wkrótce jednak Europejczycy doszli do wniosku, że posługiwanie się różnymi walutami jest dosyć uciążliwe i spowalnia proces przepływu kapitału, czyli jednej z czterech podstawowych swobód UE.

Konkretny plan wprowadzenia nowego pieniądza stworzył już w 1970 r. luksemburski premier Pierre Werner. Powrócono do niego w 1979 r. To wtedy powstała prekursorka **euro** - Europejska Jednostka Walutowa-ECU. Istniała wyłącznie na kontach bankowych. Służyła do rozliczeń bezgotówkowych między państwami Wspólnot Europejskich.

O tym, że powstanie prawdziwy wspólny pieniądz, ostatecznie zdecydowano w 1992 r. w traktacie podpisanym w holenderskim mieście Maastricht. Na wspólną walutę nie zgodziły się i nadal pozostają poza granicami strefy euro trzy kraje Unii Europejskiej:

Wielka Brytania, Szwecja i Dania, 1 stycznia 1999 r. euro zostało

wprowadzone - do obiegu elektronicznego. Tego dnia zaczął obowiązywać okres przejściowy, który zakończył się 1 stycznia 2002 r., gdy euro pojawiło się również w gotówce w bankomatach i bankach. Zniknęły narodowe banknoty i monety. **Banknoty euro** - jest ich siedem (5,10,20,50,100,200,500), przedstawiono na nich najważniejsze **style architektoniczne** Europy, które uosabiają nową, wspólną Europę z jej kulturalnym dziedzictwem, a także wizje jej przyszłości w nowym stuleciu i tysiącleciu. Banknoty prezentują trzy główne **elementy architektoniczne** występujące we wszystkich stylach, tj. okna, bramy i mosty - Okna i bramy są podstawowym motywem na awersach banknotów, natomiast mosty na rewersach. Autorem wzorów banknotów jest Robert Kalina z Narodowego Banku Austrii. **Monet euro** jest ich osiem (1,2,5,10,20,50,centów oraz 1, 2 euro) mają jedną stronę wspólną (awers), drugą zaś narodową (rewers), Koncepcja ta jest odstępstwem od idei uniwersalizmu europejskiego i ma odzwierciedlać ideę integracji- jedność z poszanowaniem różnic narodowych. Na wspólnej stronie monet euro przedstawionych jest 15 państw UE. Strony narodowe monet euro zostały zaprojektowane w poszczególnych państwach członkowskich strefy euro. Wizerunek euro nawiązuje do greckiej litery epsilon i do Europy. Horyzontalne imię oznaczają stabilność waluty i wpisują się w przyjęte na całym świecie oznaczenia głównych walut świata: dolara, funta i jena.

EUROPEJSKIE ABC

Aksesja

Przystąpienie do czegoś, np. do struktur europejskich.

Budżet

Zestawienie dochodów i wydatków w określonym czasie.

Eurokraci

Terminem tym określa się urzędników Unii Europejskiej, rekrutowanych z każdego kraju członkowskiego na podstawie egzaminów konkursowych - Zatrudniani są głównie w dwóch „europejskich centrach” - w Luksemburgu i w Brukseli. Wszyscy urzędnicy podporządkowani są generalnemu statutowi europejskiej służby publicznej.

Integracja

(łac. integratio) zespolenie się, scalenie, tworzenie całości z części.

Komisarze europejscy

Członkowie Komisji Europejskiej tworzą kolegialny organ, powoływany na 5 lat przez państwa członkowskie. Od rządu swojego kraju nie otrzymują żadnych Instrukcji, a ponadnarodowy status gwarantuje im niezależność i jedynie osobistą odpowiedzialność w służbie interesów wspólnotowych.

Lobby

Grupy działające na terenie pozaparlamentarnym i wywierające wpływ na organy władzy państwowej środkami ekonomicznymi i politycznymi w interesie określonych grup.

Pasport europejski

Dokument zastępujący paszporty krajów członkowskich. Ma jednolity format. okładkę koloru bordo, na której znajduje się napis „Unia Europejska” oraz nazwa kraju, którego obywatelem jest posiadacz paszportu.

Referendum

(łac. głosowanie ludowe) - instytucja demokracji bezpośredniej polegająca na wyrażaniu woli w określonej sprawie przez wszystkich obywateli mających czynne prawo wyborcze.

EURONOTKI

Z euro na księżyc. Gdyby wszystkie wyprodukowane banknoty euro ustawić jeden obok drugiego, to utworzony przez nie pas rozciągałby się od Ziemi do Księżyca i z powrotem - i to 2,5 razy! Same tylko monety euro wybite dla Francji ważą trzy razy więcej niż wieża Eiffla.

Moneta 20-centowa nie ma kształtu koła, lecz tzw. hiszpańskiego kwiatu

900 monet na minutę. Maszyny bijące euro we francuskiej mennicy w Pessat, mogą wyprodukować 900 euro-monet na minutę. Matryce zużywają się tak szybko, że trzeba je wymieniać 50 razy dziennie.

Nowymi monetami euro można by zapełnić 10 tys. ciężarówek.

Produkcja banknotów rozpoczęła się w lipcu 1999 i trwa do dziś w 12 europejskich wytwórniach - w tym dwóch niemieckich, po jednej w każdym kraju eurolandu, z wyjątkiem Luksemburga.

KTO PYTA - NIE BŁĄDZI

1. Czy po wejściu do Unii Europejskiej Polacy stracą swoją tożsamość?

Tożsamości nikt nie jest w stanie nam odebrać. Największym jej wrogiem możemy być my sami i nasze zaniedbanie. Nauczmy się dzielić naszym bogactwem, a będziemy go odnajdywali go w sobie coraz więcej.

2. Czy Niemcy nas wykupią?

Swoboda zakupu ziemi przez cudzoziemców jest najbardziej kontrowersyjną kwestią związaną z wejściem Polski do UE. Obawy przed „wykupieniem” są jednak w dużej mierze bezpodstawne. Ziemia nie jest dziś „towarem pierwszej potrzeby”, a okres przejściowy gwarantuje, że ceny polskiej ziemi „dogonią” ceny europejskie.

3. Czy po wejściu do UE grozi nam wzrost bezrobocia?

Panujące dziś w Polsce wysokie bezrobocie jest jednym z kosztów transformacji gospodarczej w Polsce. Transformacja ta jest konieczna bez względu na to, czy Polska wejdzie do UE, czy pozostanie poza nią. Jednak członkostwo w UE utrwali reformy i wzmocni naszą gospodarkę. Dzięki temu bezrobocie w naszym kraju zacznie się z czasem zmniejszać.

4. Czy Unia Europejska jest szansą dla młodych?

Zdecydowanie tak. Szanse te trzeba jednak umieć wykorzystać. Nic nie osiągniemy bez własnej inicjatywy, pomysłowości i wysiłku. Uwierzymy, że możemy kreować własną rzeczywistość.

5. Czy wejście do UE pozwoli szybciej zreformować i zmodernizować polskie rolnictwo i uczynić je bardziej przyjaznym dla środowiska?

Wspólna Polityka Rolna UE hojnie opłaca rolników bez względu na konsekwencje społeczne i ekologiczne to jest to, czego potrzeba Polsce. Polska wieś może szybko stać modelowym przykładem rolnictwa XXI wieku.

Źródło: Polskie szanse i obawy. Projekt Polskiej Fundacji im. Roberta Schumana

Budżet Unii Europejskiej

dane w milionach euro

Za ojców powojennej integracji europejskiej uważani są:

Robert Schuman - minister spraw zagranicznych Francji

Jean Monnet - szef urzędu planowania gospodarczego Francji

Baul-Henri Spaak - premier i minister spraw zagranicznych Belgii

Konrad Adenauer - kanclerz RFN

Aicide de Gasperi - premier i minister spraw zagranicznych Włoch.

INSTYTUCJE UNII EUROPEJSKIEJ

Do najważniejszych instytucji Unii Europejskiej należą:

Parlament Europejski - ma mniejsze kompetencje niż tradycyjne parlamenty państwowe. Nie ma samodzielności ustawodawczej, jedynie współuczestniczy w uchwalaniu unijnego prawa. Parlament Europejski zatwierdza budżet Unii Europejskiej oraz kontroluje pracę jej organów.

Rada Europejska - jej działalność polega na regularnych spotkaniach szefów rządów i głów państw UE. Głównym zadaniem Rady Europejskiej jest omawianie najważniejszych zagadnień polityki UE oraz podejmowanie arbitrażu w sprawach spornych, nie rozwiązanych przez Radę UE, a także wytyczanie kierunków polityki.

Rada Unii Europejskiej - jest organem decyzyjnym i prawodawczym UE. Składa się z ministrów państw należących do UE. Ministrowie odpowiedzialni za poszczególne dziedziny życia zbierają się z różną częstotliwością (nie rzadziej niż raz w roku). Najczęściej, bo raz w miesiącu, spotkania mają ministrowie do spraw rolnictwa, do spraw gospodarki oraz finansów. Rada UE odpowiedzialna jest m.in. za koordynację ogólnej polityki gospodarczej państw należących do UE. Rada, jako główny przedstawiciel państw członkowskich wydaje akty prawne (decyzje, dyrektywy, rozporządzenia i zalecenia).

Komisja Europejska - jest to główny organ wykonawczy UE- Składa się z komisarzy, którzy odpowiedzialni są za większość spraw UE (m.in. za negocjacje z przyszłymi jej członkami, w tym także z Polską). Komisja ma prawo inicjatywy ustawodawczej; może też samodzielnie wydawać akty prawne; dba również, aby pozostałe organy UE przestrzegały prawa.

Europejski Trybunał Sprawiedliwości - to wspólnotowy sąd. Orzeka m.in. o zgodności aktów prawnych, wydawanych przez instytucje wspólnotowe oraz obowiązujących w państwach członkowskich UE z traktatami. Rozstrzyga również spory np. między Komisją a państwami członkowskimi. Przed ETS mogą występować zarówno obywatele Unii Europejskiej, jak i jej organy, za pośrednictwem swych przedstawicieli. Europejski Trybunał Sprawiedliwości wypowiada się także, na prośbę sądów krajowych, na temat interpretacji i prawomocności przepisów prawa wspólnotowego.

Ile Kowalski zyska, a ile straci po przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej

NAZWA PRODUKTU	Cena w 2002 r. w zł	Cena w zł po przystąpieniu do UE (po upływie okresów przejściowych)
1. Energia elektryczna (kWh)	0,36	0,4
2. Benzyna Eurosuper 95	3,3	3,8
3. Kanapka Big Mac	5,8	5,8
4. Strzyżenie męskie	12	16
5. Mleko	2,3	2,3
6. Biały chleb	1,5	1,5
7. Banany	2,89	4,3
8. Sery (twarde)	14,99	11,1
9. Cukier	2,3	4,2
10. Rozmowa tel. (3 min. do USA)	7,3	4

SYMBOLE UNII EUROPEJSKIEJ

Godło - wieniec dwunastu złotych gwiazd na błękitnym tle. Gwiazd jest dwanaście. Ich liczba jest stała i nie zmienia się w miarę rozszerzania Unii. Dwanaście gwiazd oznacza doskonałość, pełnię i harmonie - jest ich tyle ile miesięcy w roku, znaków w zodiaku, godzin na tarczy zegara. Autorami byli dyplomata hiszpański Salvadore de Madnaga y ROJO i francuski plastyk Arsen Heitz. Niedawno odkryto, że aureola europejska to po prostu korona Matki Boskiej z fresku barokowego artysty Berettiniego. Fresk ten znajduje się w rzymskim pałacu rodziny Derbmich, w sali, w której w 1950 roku podpisywano europejską konwencję ochrony praw człowieka. **Hymn**- Preludium *Ody do radości* z IX symfonii Ludwiga van Beethovena z tekstem Fryderyka Schillera. Słowa polskie napisał Konstanty I. Gałczyński. Dzień Unii Europejskiej - 9 maja - tego dnia 1950 r. Robert Schuman ogłosił deklarację (nazwaną później Planem Schumana), w której zaproponowali utworzenie organizacji ścisłej współpracy państw w górnictwie i hutnictwie. **Języki** urzędowe - obecnie jest ich 11. Są to: angielski, duński, fiński, francuski, grecki, hiszpański, holenderski, niemiecki, portugalski, szwedzki, włoski (angielski i francuski są tzw. językami administracyjnymi). Wszystkie dokumenty są tłumaczone na 11 języków unii. Po rozszerzeniu o 10 państw będzie ich 20.

DZIEDZICTWO KULTUROWE EUROPY

PAŃSTWO

ZABYTKI

Belgia	<i>Ratusz w Brukselii</i>
Czechy	<i>Stare Miasto w Pradze</i>
Dania	<i>Twierdza Elsinor w Kronborgu</i>
Francja	<i>Zamki nad Loarą, pałac w Wersalu, katedry w Reims i Chartres, grota Lascaux</i>
Grecja	<i>Akropol w Atenach, świątynia w Delfach</i>
Hiszpania	<i>Pałac Królewski Eskorial w Madrycie, kompleks pałacowy w Granadzie, grota Altamira</i>
Holandia	<i>Stare Miasto w Amsterdamzie</i>
Niemcy	<i>Katedra w Kolonii, zespół pałacowy Zwinger w Dreźnie</i>
Polska	<i>Stare Miasto w Krakowie, kopalnia soli w Wieliczce</i>
Szwecja	<i>Katedra w Uppsali</i>
Wielka Brytania	<i>Tower oraz Parlament w Londynie, Stonehenge koło Salisbury</i>
Włochy	<i>Krzywa Wieża w Pizie, katedra w Mediolanie, bazylika św. Piotra w Rzymie, klasztor i kościół franciszkański w Asyżu, Pompeje</i>

EUROPANTEON

Jakie postacie - z dziejów najnowszych i historii - najlepiej odzwierciedlają europejską tożsamość. Oto lista postaci wyłoniona w wyniku ankiety przeprowadzonej wśród mieszkańców: Wielkiej Brytanii, Francji, Hiszpanii, Niemiec, Włoch i Polski.

Postacie historyczne

Leonardo Da Vinci
Krzysztof Kolumb
Martin Luter
Karol Wielki
William Szekspir
Napoleon
Franciszek z Asyżu
Wolter
Jan Gutenberg
Mikołaj Kopernik

Postacie współczesne

Winston Churchill
Maria Curie Skłodowska
Charles de Gaulle
Konrad Adenauer
Willy Brandt
Charlie Chaplin
Pablo Picasso
Jan Paweł II
Wacław Havel
Michaił Gorbaczow

Unia Europejska - za i przeciw

ZA	ZAGADNIENIE	PRZECIW
- Koszty ponoszone przez Polskę wynikają z konieczności modernizacji zacofanej gospodarki i infrastruktury. Polska musi jej dokonać bez względu na swój akces do UE, jeśli chce być liczącym krajem w Europie; - Członkostwo w UE pozwoli zmniejszyć te koszty dzięki udziałowi Polski w funduszach strukturalnych i pomocowych;	KOSZTY INTEGRACJI	- Integracja z UE jest zbyt kosztowna; - Wyniki negocjacji są dla Polski niekorzystne i powodują dla Polski dalsze koszty; - Polska będzie musiała wносить do budżetu UE zbyt wysoka składkę; - z powodu dostosowywania się do UE kurczy się liczba miejsc pracy na wsi i mieście;
- udział w każdej międzynarodowej organizacji oznacza częściową rezygnację z suwerenności; - przystąpienie do UE zabezpieczy polską demokrację, bezpieczeństwo i rozwój gospodarczy w długiej perspektywie; - w UE Polska będzie miała wpływ na jej działanie i funkcjonowanie stosownie do rangi naszego kraju; - istnieje możliwość wystąpienia Polski z UE, jeśli będzie wymagał tego interes kraju	SUWERENNOŚĆ NARODOWA	- utrata niepodległości; - zanik polskiej polityki zagranicznej, ingerowanie w sprawy wewnętrzne; - podporządkowanie kraju obcym interesom, sprzecznym z polskimi potrzebami;
- kultura polska jest na tyle silna i oryginalna, że może czerpać z innych kultur, nie tracąc własnej tożsamości. Od samych Polaków, ich przywiązania do dziedzictwa kulturowego zależy stan naszej tożsamości; - żaden z krajów należących do UE nie stracił dotąd swej kultury, wzmocnieniu uległy kultury regionalne. UE troszczy się o rozwój kultur narodowych. Każda kultura i język narodowy mają w UE równorzędny status;	TOŻSAMOŚĆ I KULTURA NARODOWA	- powolna utrata tożsamości, wartości moralnych, ateizacja społeczeństwa polskiego; - kultura polska zostanie bezpowrotnie wchłonięta przez kulturę zachodnią;
- wynegocjowany Traktat zabezpieczy polskie interesy; - w UE obowiązuje zasada wzajemności i Polacy też będą mogli nabywać ziemię i nieruchomości w innych krajach UE; - obywatele UE mogą inwestować także w innych krajach, nie tylko w Polsce. Z biegiem czasu wyrównają się ceny na ziemię i nie będą tak niskie jak obecnie;	WŁASNOŚĆ ZIEMI I PRZEDSIĘBIORSTW	- stopniowa utrata własności ziemi i środków produkcji, gdyż zachód jest bogatszy i lepiej rozwinięty; - wykupione gospodarstwa, zakłady zostaną zrujnowane, by Polska stała się rynkiem zbytu dla UE; - Ziemia jest Matką, Matki się nie sprzedaje

ZA	ZAGADNIENIE	PRZECIW
- cudzoziemscy rolnicy, przedsiębiorcy będą odprowadzać podatki do budżetu polskiego; - polskie rolnictwo w wyniku integracji wzmocni się i zmodernizuje, dzięki czemu będzie mogło konkurować z unijnym; - polscy rolnicy będą powiększać raczej swe gospodarstwa niż je sprzedawać, dotyczy to także polskich przedsiębiorców;	WŁASNOŚĆ ZIEMI I PRZEDSIĘBIORSTW	
- gwarantuje swobodne podróżowanie po Europie, osiedlanie się, podejmowanie studiów, prace wg własnych zainteresowań i oczekiwań; - prawne uregulowanie pracy Polaków wyeliminuje ich wykorzystywanie i dyskryminowanie, jak to ma miejsce obecnie - we współczesnym świecie migracje są zjawiskiem naturalnym i Polska ich nie uniknie; - sztuczne zamykanie granic przed wyjazdami ludzi młodych w latach 80-tych nie zmniejszyło emigracji;	SWOBODNY PRZEPŁYW LUDZI	- UE nie chce zapewnić Polakom dostępu do swego rynku pracy najbliższych latach; - W dalszej perspektywie swoboda osiedlania się i pracy spowoduje napływ do Polski obcych specjalistów, menadżerów, a także imigrantów z krajów pozaeuropejskich; - Młodzi, zdolni Polacy będą wyjeżdżać na Zachód i tam szukać lepszej pracy (tzw. drenaż mózgow)

Oda do Radości Hymn Unii europejskiej

*O Radości, iskro bogów, kwiecie elizejskich pól
święta, na twym świętym progu staje nasz natchniony chór.
Jasność twoja wszystko zaćmi, złączy, co rozdzielił los.
Wszyscy ludzie będą braćmi tam, gdzie twój przemówi głos.*

*Kto przyjaciel, ten niech zaraz stanie tutaj pośród nas,
i kto wielką miłość znalazł ten niech z nami dzieli czas.
Z nami ten, kto choćby jedną duszę rozpromienił mógł,
Ale kto miłości nie zna, niech nie wchodzi tu za próg.*

*Patrz, patrz: wielkie słońce światem biegnie syjąc złote skry,
jak zwycięzca, jak bohater biegnij, bracie, tak i ty.
Radość pryska z piersi ziemi, Radość pije cały świat.
Dziś wchodzimy, wступujemy na Radości złoty ślad.*

*Ona w sercu, w zbożu, w śpiewie, ona w splocie ludzkich rąk,
z niej najlichszy robak czerpie, z niej najwyższy niebios krag.
bracie, miłość niezmierzona mieszka pod namiotem z gwiazd,
całą ludzkość weź w ramiona i ucałuj jeszcze raz.*

Hymn jest to muzyczna aranżacja Herberta von Karajana „Ody do radości”
z IV części IX symfonii Ludwiga van Beethovena. Taki sam hymn ma Rada Europy.
słowa: Fryderyk Schiller,
tłum.: Konstanty I. Gałczyński

*Wstańcie, ludzie, wstańcie wszędzie, ja nowinę niosę wam:
na gwiazdzistym firmamencie miłość mieszka tam.
Wstańcie, ludzie, wstańcie wszędzie, ja nowinę niosę wam:
na gwiazdzistym firmamencie miłość, miłość mieszka tam!*

*Za kilka miesięcy referendum, w którym obywatele naszego kraju wypowiedzą się
za lub przeciw naszemu członkostwu w Unii Europejskiej. Wynik referendum zależy
od wiedzy na temat UE, świadomości korzyści i ewentualnych zagrożeń płynących
z włączenia naszego kraju do Wspólnoty Europejskiej.*

*Bardzo się staraliśmy, aby niniejsza gazetka zawierała podstawowe informacje dotyczące Unii,
ponieważ często boimy się tego, czego nie znamy. Mamy nadzieję, że lektura artykułów gazetki
pozwoli Wam zrozumieć cele i mechanizmy działania Unii Europejskiej*

Redakcja

Członkowie i opiekunki SKE "Euromaniak"- J. Piszczalka, E. Wiecha

Pierwszy dzień wiosny w Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych nr 1 w Praszce

Dzień 21 marca rokrocznie w szkołach w całym kraju jest bardzo nietypowy. Media ogólnopolskie i regionalne szukające sensacji od lat skupiają się głównie na negatywnej stronie tego nieformalnego „święta młodości”, czyli na wagarach często łączonych ze spożywaniem alkoholu.

Chciałbym mieszkańcom Praszki pokazać co dzieje się w tym dniu w naszej placówce. Od lat w Statucie ZSP uczniowie mają zagwarantowane w dniu 21 marca przejęcie „władzy” w szkole w formie „Dnia Samorządności”. Inwencja naszej młodzieży kierowana przez Samorząd Uczniowski sprawia, że wszyscy świetnie bawią się na terenie szkoły i ogromna większość nie odczuwa potrzeby wagarowania. Klasy angażują się w różnorodne konkursy, których tradycyjnymi nagrodami są dofinansowania do wycieczek szkolnych sponsorowane przez Radę Rodziców. W roku 2002 absolutnym przebojem okazała się ogólnoszkolna akcja wiosennego dekorowania pracowni przedmiotowych. Klasy zmieniły w kolorowe zwiastuny wiosny. Do dekoracji dopasowali się uczniowie wykazując inwencję i wielką wyobraźnię w projektowaniu własnych również wiosennych strojów.

Komisja konkursowa miała trudne zadanie z wyborem finalistów.

W tym roku wspaniałą imprezą okazał się festiwal piosenki uczniowskiej „Kłapa”. Utwory śpiewane przez reprezentacje klas charakteryzują się autorskim tekstem często opartym na znanych przebojach muzycznych. Miłym zaskoczeniem okazał się aktywny udział uczniów klas pierwszych. Jeszcze niedawni gimnazjaliści wnieśli do konkursu wiele nowych pomysłów, swobodę i luz. Komisja zgodnie stwierdziła, że był to najlepszy festiwal w przeciągu ostatnich lat, a zaangażowanie młodzieży przeszło nasze najbardziej optymistyczne oczekiwania. BRAWO uczniowie ZSP!! Sprawiliście nam „belfrom” ogromną radość.

W tegorocznym festiwalu uczestniczyły reprezentacje 10 klas. A oto pierwsza trójka nagrodzonych dofinansowaniem wycieczki klasowej:

I miejsce klasa 1 Liceum Profilowane Ekonomiczne

II miejsce klasa 3 Technikum Samochodowe

III miejsce klasa 1 Liceum Ogólnokształcące „B”

Dyrektor ZSP
mgr Lechosław Baros

ZESPÓŁ SZKÓŁ PONADGIMNAZJALNYCH NR 1 W PRASZCE

OGŁASZA NABÓR NA ROK SZKOLNY 2003/2004 DO NASTĘPUJĄCYCH TYPÓW SZKÓŁ

LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE (3 letnie) - Zapewniamy wybór następujących profili: Językowy> Humanistyczny, Informatyczny, Matematyczno/przyrodniczy, Sportowy, Ogólny
Pełne profilowanie uczniowie wybierają sami po I-szym semestrze.

LICEUM PROFILOWANE MECHATRONICZNE (3 letnie) - KOLEJNY NOWY KIERUNEK W NASZYM ZSP !!

Mechatronika to integracja systemów mechaniki precyzyjnej z nowoczesną elektroniką i informatyką. Cywilizacja techniczna wokół nas to mechatronika (DVD, Video, cyfrowy aparat fotograficzny, tomograf, roboty, interaktywne zabawki, komputer itp.) Po uzyskaniu średniego wykształcenia i matury możesz wybrać studia wyższe, lub pozostać jeszcze rok w naszej szkole policealnej zdobywając tytuł technika w wybranej specjalności mechatronicznej.

LICEUM PROFILOWANE EKONOMICZNE (3 letnie) - Po uzyskaniu średniego wykształcenia i matury możesz wybrać studia wyższe, lub pozostać jeszcze rok w naszej szkole policealnej zdobywając tytuł technika ekonomisty lub technika administracji w wybranych specjalnościach.

TECHNIKUM ELEKTRONICZNE (4 letnie) - Uzyskując średnie wykształcenie i maturę zdobywasz jednocześnie atrakcyjny zawód. Tytuł technika elektronika oferujemy w specjalnościach systemy i sieci komputerowe, lub urządzenia audiowizualne.

TECHNIKUM SAMOCHODOWE (4 letnie) - Uzyskując średnie wykształcenie i maturę zdobywasz jednocześnie zawód i tytuł technika mechanika w specjalności naprawa i obsługa pojazdów samochodowych. Zapewniamy uzyskanie certyfikatu Eurospawacza.

SZKOŁA ZAWODOWA (2/3 letnia) - Z uwagi na trudną sytuację na rynku pracy szkoła wprowadza serie nowych stale zmieniających się specjalności. W 2003r. oferujemy specjalności: monter elektronik, -elektromechanik, mechanik pojazdów samochodowych, -ślusarz/spawacz, -operator obrabiarek skrawających, -specjalność wielozawodowa.. Zapewniamy uzyskanie certyfikatu Eurospawacza. Każdy absolwent szkoły będzie miał pełną możliwość kontynuacji nauki w liceum uzupełniającym lub technikum.

Profesjonalna kadra pedagogów, nowoczesna technika, powszechna komputeryzacja, sprawna organizacja pracy gwarantują wysoki poziom nauczania w szkole

2003r. Pierwsze miejsce na w województwie opolskim w rankingu szkolnych witryn Internetowych

2002r. Pierwsze miejsce w powiecie oleskim (10 w województwie) w rankingu szkół średnich miesięcznika „Perspektywy” i dziennika „Rzeczpospolita”.

2001r. Zwycięstwo w ministerialnym konkursie na pracownię internetową dla najlepszego liceum w powiecie.

KOŁA ZAINTERESOWAŃ I ZAJĘCIA POZALEKCYJNE:

- Szkolny Klub Internauty - Szkolny Klub Europejski - Szkolne Koło PTTK - Koło Młodego Fizyka - Koło PTTK - Koło Plastyczne - Koło Fotograficzne - Dyskusyjny Klub Filmowy
Szkolna Sekcja KYOKUSHIN KARATE - Szkolny Klub Sportowy w sekcjach: piłki nożnej, piłki koszykowej, piłki siatkowej, piłki ręcznej, tenisa stołowego.

**ZAPRASZAMY
DO AKTYWNEJ I
DYNAMICZNEJ
SPOŁECZNOŚCI SZKOLNEJ**

Z cyklu **Ludzie Opolszczyzny**

Spotkanie autorskie z **Romanem Sękowskim** w **Publicznym Gimnazjum w Praszce**

W gimnazjalnej bibliotece w dniu 6 maja 2003 roku odbyło się spotkanie autorskie z Romanem Sękowskim rozpoczynające cykl spotkań: *Ludzie Opolszczyzny*.

Roman Sękowski - opolski bibliofil, emerytowany wieloletni dyrektor biblioteki wojewódzkiej jest autorem pierwszego w dziejach Polski "Herbarza szlachty śląskiej", który zawiera około 10 tysięcy haseł. Ich opracowanie zajęło autorowi ponad 20 lat. Z wykształcenia jest historykiem, ukończył wydział historii na Uniwersytecie Wrocławskim. Poza tym znany jest na Opolszczyźnie jako zbieracz, kolekcjoner, bibliofil zwany "zbieraczem dusz".

Co zbiera oprócz książek?

Ekslibrisy, zegary, grafiki i litografie zamków śląskich, dewocjonalia: krzyże, medaliki, modlitewniki, obrazki, z wizerunkami świętych. Posiada kartotekę mieszkańców Opola od XV do XVII w. (kompletowaną latami).

W spotkaniu uczestniczyła młodzież najstarszych klas gimnazjalnych wraz z nauczycielami historii.

Roman Sękowski z zapałem opowiadał młodzieży o sobie, swoich zainteresowaniach jako zbieracz i bibliofil, ale przede wszystkim o swojej pracy twórczej. Mówił wiele o powstaniu wielkiego dzieła, jakim jest 10-tomowy "Herbarz szlachty śląskiej". Tłumaczył

Freiherr v. Reischwig und Kaderzin
Uradel, Böhm. freiherrnst. 24. 10. 1653.
Preuß. Anerk. des freiherrnst. 9. 12. 1843.

młodzieży co zawiera herbarz, czym zajmuje się genealogia i heraldyka, w jaki sposób gromadził materiały do swojej pracy oraz w jaki sposób odczytywał różne rękopisy i starodruki. Czytanie literatury źródłowej stało się jego pasją. Pytającym uczniom, o sposób badania jakiegoś rodzaju odpowiadał: -czytać, bardzo dużo czytać bo w ten sposób dociera się do źródeł.

Uczniowie zadawali interesujące pytania, na które gość udzielał wyczerpujących odpowiedzi. Jedno z pytań dotyczyło herbu Praszki. Choć Roman Sękowski zajmuje się herbami rodowymi, a nie herbami miast, starał się jednak pokrótce scharakteryzować herb naszego miasta. Pytania uczniów dotyczyły również przygotowania książki do druku, kosztów jakie są z tym związane, np. ile wynosi koszt wydania jednego tomu herbarza.

Młodzież mogła przejrzeć pierwszy tom herbarza i kolorowe ilustracje herbów śląskich rodów, które otrzymaliśmy od autora w darze do zbiorów szkolnej biblioteki.

Otrzymując w podziękowaniu kwiaty, nasz gość nie szczędził pochwał uczestniczącej w spotkaniu młodzieży i podziękował jej za duże zainteresowanie herbarzem, jego zbieractwem i twórczością regionalną. Na zakończenie wizyty w Praszce nasz gość zwiedził praszckie muzeum.

nauczyciel bibliotekarz
Halina Graczyk

Graf v. Tschirsky-Kenard
Preuß. Grafenst., Namen- und Wappenvereinigung
18. 6. 1877.

Internet w szkole

czyli, jak wykorzystuję zasoby Internetu na lekcjach biologii

Internet czyli światowa pajęczyna stał się jednym z symboli naszych czasów. Na stałe zagościł w polskich szkołach, domach wielu uczniów i nauczycieli. Uczniowie korzystają z jego zasobów nie tylko na lekcjach informatyki, ale i na lekcjach innych przedmiotów.

Na lekcjach biologii w nowoczesnej szkole Internet powinien być niezbędnym środkiem dydaktycznym. Jest to możliwe tylko wtedy, gdy w szkole jest sieć lokalna, w pracowni biologicznej jest komputer mający stały dostęp do Internetu i nauczyciel może prowadzić lekcje biologii w pracowni informatycznej. Oczywiście niezbędna jest wiedza i umiejętności nauczyciela do wykorzystania tego medium. Niebagatelne znaczenie mają także względy badawcze: systematyczna obserwacja nauczyciela może dostarczyć cennych informacji o wpływie korzystania z internetowych zasobów wiedzy na zainteresowania biologiczne uczniów i podnoszenia poziomu ich wiedzy.

Wykorzystanie Internetu na lekcjach biologii przedstawię na przykładzie polskich zasobów internetowych. Trzeba jednak wspomnieć, że zasoby światowe anglojęzyczne są bardzo bogate. Znajomość języka angielskiego jest koniecznym warunkiem ich zrozumienia i wyzwaniem stawianym uczniom i nauczycielom.

Encyklopedie i słowniki internetowe

Pozwalają na szybkie dotarcie do bardzo rozległej bazy danych. Encyklopedyczne hasła ze wszystkich dziedzin biologii znajdziemy na stronach licznych słowników i encyklopedii. Często są one wzbogacone animacjami komputerowymi, filmami wideo i fotografiami, które w sposób poglądowy wyjaśniają zjawiska i procesy. Ponadto zawierają odsyłacze do innych stron WWW związane z danym hasłem. Polecam:

- <http://szukaj.interia.pl/> - słownik terminów i pojęć z biologii molekularnej
- www.wiem.onet.pl - WIEM Wielka Internetowa Encyklopedia Multimedialna
- <http://arete.ibb.waw.pl> - leksykon nazw i pojęć biologicznych
- <http://encyklopedia.interia.pl> - Encyklopedia Internautica
- <http://encyklopedia.pwn.pl> - Encyklopedia PWN
- <http://encyklopedia.com> - jedna z największych encyklopedii internetowych
- <http://encyklopedia.wp.pl> - Encyklopedia Internetowa Wirtualnej Polski
- <http://britannica.com> - Encyklopedia Britannica w

wersji internetowej

- <http://eduseek.interklasa.pl/artykuly/artikul/ida/1365/> - słownik biologiczny
- <http://ancarta.msn.com> - encyklopedia amerykańska Microsoft Encarta

Portale edukacyjne

Portal Eduseek www.eduseek.pl/przedmioty/biologia
Polecam go nie tylko nauczycielom ale i uczniom przygotowującym się do egzaminów na akademie medyczne. Znajdziemy tu aktualności i ciekawostki biologiczne, przykłady ciekawych prac maturalnych, testy interaktywne z biologii. Tu też mieści się multimedialny podręcznik „Biologia molekularna w Internecie”, przygotowany przez studentów Uniwersytetu Warszawskiego a sponsorowany przez fundację im. Stefana Batorego. Nauczyciele znajdują tu prezentacje multimedialne będące ilustracją wielu procesów zachodzących w komórce, organizmie.

Portal Wirtualny Wszechświat www.wiw.pl

Na stronie biologii znajdziemy szczegółowe informacje z działów: genetyka, ewolucjonizm, ekologia. Możemy przeczytać tu recenzje wielu nowości wydawniczych, a także artykuły na tematy biologiczne. Warto odwiedzić dział „Biologia w obrazkach” na licznych rysunkach i schematach przedstawiono wiele procesów z różnych dziedzin biologii. Portal zawiera także linki do innych ciekawych, biologicznych stron WWW np. czasopisma biologiczne, wydawnictwa itp. Liczne zdjęcia spod mikroskopu elektronowego dopełniają całości.

Portal Liceum <http://www.liceum.pl>

Nauczyciele znajdują tu podstawy programowe z biologii, informacje o aktualnych podręcznikach i programach nauczania oraz informacje o “starej” i “nowej” maturze.

Portal Matura <http://matura.pl>

Portal przeznaczony dla maturzystów. Znajdą tu pytania maturalne z różnych miejsc Polski, rankingi wyższych uczelni, humor szkolny, adresy stron pomocnych w odnalezieniu informacji pogrupowane przedmiotami.

Portal Profesor <http://www.profesor.pl>

Można przeczytać artykuły o tematyce biologicznej, znaleźć materiały dydaktyczne do lekcji, przejrzeć publikacje. Uczniowie odnajdują informacje o maturze, materiały potrzebne na lekcjach oraz porady o skutecznym uczeniu się.

Testy interaktywne

Sprawdzanie wiadomości jest niezbędnym elementem

każdej lekcji. Nauczycielowi dostarcza informacji o skuteczności metod nauczania a uczniowi uświadamia zakres wiedzy zdobytej i przyswojonej na lekcji. To ogniwo lekcji można przejść korzystając z testów interaktywnych. Ich zaletą jest możliwość natychmiastowej oceny wiadomości ucznia, możliwość poprawy i poznania właściwej odpowiedzi. Oto przykładowe adresy stron WWW:

- <http://strony.wp.pl/wp/niemczewska/genetyka.htm> - testy z genetyki
- <http://eduseek.pl/artykuly/artikul/ida/1046/idc/4/> - zagadki genetyczne i nie tylko
- http://www.wsip.pl/serwisy/czasbiol/42001/pakiet_zadan.html pakiet zadań z działu „Genetyka”
- <http://eduseek.ids.pl.pl/multimedia/biologia/bio10404.htm> testy z biologii dla IV kl.
- <http://eduseek.interklasa.pl/artykuly/artikul/idd/608/> - testy dla klasy IV liceum
- <http://eduseek.interklasa.pl/artykuly/artikul/idd/522/> - testy dla klasy I LO
- <http://eduseek.interklasa.pl/artykuly/artikul/idd/524/> - testy z biologii ogólnej na poziomie liceum
- <http://eduseek.interklasa.pl/artykuly/artikul/ida/2360/> - tematy maturalne z biologii
- <http://biologia-testy.prv.pl/> - testy i krzyżówki biologiczne

Polecam strony do wykorzystania zarówno na lekcjach biologii, zajęciach fakultatywnych jak i w pracach domowych uczniów.

Szczególnie polecane strony WWW

Wydawnictwo Szkolne i Pedagogiczne www.wsiep.pl
Nauczyciel może wertować tu multimedialne podręczniki o słowniki biologiczne wzbogacone licznymi animacjami i filmami wideo. Znajdzie także konspekty lekcji biologii oraz czasopismo „Biologia w szkole” w wersji internetowej.

Wydawnictwo Prószyński i S-ka www.proszynski.pl
Prezentowany tu program multimedialny „Biologia komórki” jest bardzo przydatny do nauczania biologii

w liceum. Doskonale wyjaśnia mechanizm wielu procesów i zjawisk zachodzących w organizmach żywych, zawiera liczne animacje i sekwencje wideo; może służyć do drukowania foliogramów i jako encyklopedia biologiczna. Tu znajdują się także internetowe edycje znanych i cenionych czasopism popularnonaukowych: „Wiedza i Życie” i „Świat Nauki”. Każdy nauczyciel i uczeń powinien zaglądać na tę stronę.

Czasopismo „Wiedza i Życie” - www.wiedzaizycie.pl
Znajdziemy tu wszystkie artykuły zarówno aktualne jak i archiwalne /roczniki 1996-2000/ „Wiedza i Życie” i „Świat Nauki”, multimedialny program „Biologia komórki” oraz odnośniki do witryn popularnonaukowych i edukacyjnych.

Serwis Dłaczego www.dlaczego.pl

Tu i zyskamy jasne i zrozumiałe odpowiedzi na wiele pytań z zakresu biologii i medycyny. Odpowiedzi udzielają eksperci z poszczególnych dziedzin nauk biologicznych. Nauczyciele i uczniowie odwiedzający tę stronę na pewno poszerzą swoją wiedzę biologiczną.

Olimpiada Biologiczna www.olimpbiol.uw.edu.pl

Powinni zajrzeć tu olimpijczycy i nauczyciele przygotowujący uczniów do olimpiady biologicznej. Strona zawiera ciekawostki biologiczne, recenzje książek biologicznych, nowinki naukowe, linki do ciekawych stron oraz regulamin olimpiady.

Omówione powyżej ciekawe strony WWW i portale edukacyjne nie wyczerpują możliwości jakie daje Internet w nauczaniu biologii. Jest on nieocenioną kopalnią wiedzy nie tylko z zakresu biologii. Warto serfować po Internecie i wzbogacić swoją wiedzę i warsztat metodyczny. Lekcje biologii prowadzone z wykorzystaniem zasobów Internetu są na pewno ciekawsze, a uczniowie lepiej przyswajają przekazywane treści.

Zespół Szkół Praszka, ul. Kaliska
Barbara Rzeźniczak-Tkaczyńska

Chcesz się uczyć? Ucz się u najlepszych!

Liceum Ogólnokształcące im. Powstańców Śląskich w Praszce przy ulicy Kaliskiej 38 już po raz kolejny znalazło się na liście najlepszych szkół średnich w kraju! W V Ogólnopolskim Rankingu Szkół Średnich, przeprowadzonym wspólnie przez Perspektywy i Rzeczpospolitą, uplasowali się na 165. miejscu w gronie wyróżnionych 373. spośród 6000 szkół średnich. Jesteśmy też wśród najlepszych w województwie opolskim - 4. miejsce; lepsi od nas są tylko: III i II LO z Opola i II LO z Kędzierzyna-Koźla.

W powiecie oleskim jesteśmy najlepsi!

Podstawowym kryterium rankingu jest sukces szkół w olimpiadach przedmiotowych, jedyne wspólne kryterium pomiaru wszystkich szkół średnich w Polsce. A oto fakty: Karina Polak została laureatką Olimpiady Wiedzy o Prawach Człowieka oraz Anna Mateusiak finalistką Olimpiady Języka Rosyjskiego.

Bożena Skrzyszowska-Zagórska

Oferta Zespołu Szkół w Praszce przy ul. Kaliskiej 38

Uczniowie ostatnich klas gimnazjalnych staną niebawem przed niełatwym zadaniem, jakim jest niewątpliwie wybór przyszłej szkoły, w której mogliby kontynuować swoją edukację.

Gimnazjaliści mogą skorzystać z ofert wielu pobliskich szkół ponadgimnazjalnych, ale na arenie wszystkich placówek najbardziej wyróżnia się Zespół Szkół, I Liceum Ogólnokształcące w Praszce, mieszczące się przy ul. Kaliskiej 38.

O wysokim poziomie nauczania w naszej szkole niech świadczy fakt, iż w rankingu na najlepszą szkołę średnią w Polsce, przeprowadzonym przez „Rzeczpospolitą” i miesięcznik „Perspektywy”, zajmujemy obecnie I miejsce w powiecie, IV miejsce w woj. opolskim i 165. w kraju.

Dzięki pomocy wysoko wykwalifikowanej kadry pedagogicznej, większość absolwentów LO kontynuuje naukę na renomowanych uczelniach państwowych, (m.in. Uniwersytet Jagielloński, Uniwersytet Wrocławski, Akademia Ekonomiczna i Uniwersytet w Poznaniu, Uniwersytet Opolski czy Politechnika Opolska).

Gimnazjaliści będą mogli kształcić się u nas w dowolnie wybranym kierunku spośród proponowanych:

Liceum ogólnokształcące, a w nim klasy:

- z rozszerzoną matematyką, fizyką i j. angielskim
- z rozszerzoną matematyką, informatyką i j. angielskim
- z rozszerzonym j. polskim, historią wiedzy o kulturze i j. niemieckim
- z rozszerzoną biologią, chemią i językiem (angielskim lub niemieckim)

Liceum profilowane o profilach:

usługowo - gospodarczym (turystyka, hotelarstwo) Ponadto uczeń może wybrać dodatkowy przedmiot w zakresie rozszerzonym.

Proponowana jest również nauka języka rosyjskiego. Oprócz tego można również:

- korzystać z nowoczesnie wyposażonej pracowni komputerowej z nieograniczonym dostępem do Internetu
- uczestniczyć w zajęciach kółka informatycznego i doskonalić umiejętności w tym zakresie
- poszerzać swoją wiedzę na zajęciach fakultatywnych z następujących przedmiotów: geografia, historia, chemia, biologia, matematyka, j. angielski, j. niemiecki, j. rosyjski
- zostać szkolnym dziennikarzem, pomagając przy redagowaniu naszej gazetki „Rzeczpospolita Szkolna”
- zostać spikerem radiowym w szkolnym radiowęźle
- zostać członkiem aktywnie działającego Szkolnego Klubu Europejskiego, poszerzając wiedzę o Unii Europejskiej, a także uczestniczyć m.in. w debatach oksfordzkich „Pro i Kontra UE” w Opolu, organizowanych przez Dom Współpracy Polsko-Niemieckiej w Gliwicach
- korzystać z zajęć Szkolnego Klubu Sportowego, mając do dyspozycji siłownię, salę gimnastyczną i jedyne w powiecie boisko do piłki plażowej. Zajęcia odbywają się również na pływalni i hali sportowej
- zostać członkiem aktywnie działającej w naszej szkole Ligi Ochrony Przyrody
- korzystać z bogato wyposażonej biblioteki
- delektować się pysznymi obiadami, które oferuje szkolna stołówka
- brać udział w wielu wycieczkach krajowych i zagranicznych

Więcej informacji można uzyskać, zaglądając na naszą stronę internetową: www.eurokaliska.prv.pl, bądź w sekretariacie szkoły.

Sylwia Małycha

Z Misiem Finli bezpieczniej!

Uśmiechnięty biały miś ma zamiar towarzyszyć polskim dzieciom w bezpiecznym poruszaniu się w szkole, na ulicy i w domu. Stał się on symbolem kampanii na rzecz poprawy bezpieczeństwa organizowanej przez PCK wspólnie z firmą FinLife.

Celem tej kampanii jest przeciwdziałanie wypadkom komunikacyjnym poprzez upowszechnienie zasad bezpieczeństwa drogowego i kultury jazdy oraz wykształcenie nawyków ich przestrzegania.

Stan bezpieczeństwa na polskich drogach w porównaniu z innymi krajami europejskimi jest zatrważający. Polska nadal zajmuje trzecie miejsce w rankingu państw europejskich ze względu na liczbę wypadków drogowych. Problemem jest również niski odsetek osób potrafiących udzielić pierwszej pomocy ofiarom wypadków, co ma ogromny wpływ na zwiększenie liczby wypadków kończących się śmiercią poszkodowanych. Dlatego szczególnie istotną sprawą jest edukacja dzieci, które są nie tylko najbardziej zagrożonymi użytkownikami dróg, ale również pokoleniem przyszłych młodych kierowców, którym należy wpoić zasady bezpieczeństwa i udzielania pierwszej pomocy. Temu ma służyć kampania PCK na rzecz poprawy bezpieczeństwa, która rozpoczęła się 6. grudnia 2002 i będzie trwała do 31. grudnia 2005 roku.

Jednym z elementów tejże kampanii są spotkania z najmłodszymi dziećmi szkół podstawowych na terenie całej Polski. W każdym regionie wybrano szkołę, którą odwiedza Główny Konsultant Czerwonego Krzyża Bill Chasey i Joanna Kleszczyńska. W regionie opolskim inauguracja akcji odbyła się 28.03.2003r. w Publicznej Szkole Podstawowej nr 2. Z tej okazji na imprezę przybyli: dyrektor Zarządu Okręgowego PCK w Opolu pani Stanisława Lewandowska, wiceburmistrz Miasta i Gminy w Praszce pan Marian Ponichtera, prezes Zarządu Rejonowego PCK w Oleśnie pan Tadeusz Mieszkalski, przedstawiciele prasy i telewizji kablowej. W spotkaniu uczestniczyły dzieci z klas I-III PSP nr 2 i PSP nr 3. Najmłodsi z zacięciem i radością powitali sympatyczne misie Finli (przebrani wolontariusze). Istotę i sens akcji wyjaśnił dzieciom - z pomocą tłumaczki - pan Bill Chasey. Amerykanin szybko zdobył sympatię najmłodszych. Był bardzo bezpośredni, uczył dzieci piosenki. Każdy maluch otrzymał odbłaskowego misia Finli. Wykonano pamiątkowe zdjęcie. Po zakończeniu spotkania odbyła się konferencja prasowa z udziałem mediów.

**Brygida Jachymska
Marlena Krzemińska**

„Pamiętajcie o ogrodach...”

prezentacja ekologicznego projektu edukacyjnego
podczas obchodów Dnia Ziemi 2003

„Przyroda była zawsze źródłem inspiracji twórczej[...] Przyroda broni się przed zniszczeniem swoim pięknem, człowiek wrażliwy chroni więc przyrodę, a ona dostarcza człowiekowi wrażeń estetycznych do kształtowania owej wrażliwości.”

(J. Janicki)

Dzisiaj już wiemy, że edukacja ekologiczna to jedna z ważniejszych dziedzin nauki i kultury ogólnej każdego człowieka. Aby podkreślić istotę problemów ekologicznych nauczyciele z Publicznej Szkoły Podstawowej w Kowalach i Publicznego Gimnazjum w Praszce wybrali Dzień Ziemi dla podsumowania działań prowadzonych w zakresie edukacji ekologicznej i prośrodowiskowej w szkole i poza nią, realizując od września 2002 roku w obu szkołach ekologiczny projekt edukacyjny pod hasłem „Pamiętajcie o ogrodach...”. Autorami projektu byli nauczyciele: Zofia Krykwińska i Wanda Tobis - główne koordynatorki projektu, oraz Karina Kłosiak-Chwilka, Ewa Tobis, Marola Koj-Cebula, Ewelina, Czop, Urszula Tyrała, Agnieszka Włoka.

Uroczyste obchody Dnia Ziemi stały się już tradycją w naszej gminie. W tym roku miały miejsce 29.04.2003r. w Miejsko-Gminnym Ośrodku Kultury w Praszce. Otwarcia uroczystości dokonała wicedyrektor Publicznego Gimnazjum w Praszce mgr Zofia Krykwińska. Powitała przybyłych gości:

- Bogdana Łazika - dyrektora Biura Obsługi Samorządowej w Praszce,
- Leszka Korzeniowskiego - posła na Sejm Rzeczypospolitej Polskiej,
- Dariusza Garncarka - kierownika referatu Infrastruktury Technicznej i Ochrony Środowiska przy Urzędzie Miasta i Gminy w Praszce.
- Grażynę Sołtysiak - zastępcę dyrektora Publicznego Gimnazjum w Praszce. oraz przybyłych dyrektorów szkół podstawowych w gminie Praszka, uczniów reprezentujących szkoły podstawowe oraz praskowskie gimnazjum, przed-stawicieli rodziców i wszystkich sympatyków wspierających działania ekologiczne w naszej gminie. Szczególnie gorąco zostali powitani uczniowie i nauczyciele z Zespołu Placówek Specjalnych w Praszce, którzy po raz pierwszy brali udział w gminnych obchodach Dnia Ziemi.

Uczestnikom imprezy przedstawione zostały założenia i zadania projektu „Pamiętajcie o ogrodach...”. Głównym celem projektu było uświadomienie

Występ zespołu teatralnego z PSP w Kowalach

dzieciom i dorosłym potrzeby opieki i ochrony fauny i flory w każdym wymiarze i miejscu na Ziemi, kształtowanie postaw poprzez aktywne i autentyczne uczestnictwo, służące wykształceniu odpowiedzialności w podejmowaniu decyzji proekologicznych. Niezwykle emocjonującą częścią prezentacji było ogłoszenie wyników Gminnego Konkursu Ekologicznego w kategorii plastycznej, literackiej i fotograficznej, który w tym roku przebiegał pod hasłem „Ziemia jest wielkim ogrodem”. W zmaganiach konkursowych wzięło udział 215 uczestników ze szkół podstawowych, gimnazjum i Zespołu Placówek Specjalnych w Praszce z czego 84 otrzymało nagrody lub wyróżnienia. Nagrody i wyróżnienia wręczali sponsorzy. Głównym sponsorem był Urząd Miasta i Gminy w Praszce, ponadto nagrody ufundowali: Rada Rodziców przy Publicznym Gimnazjum w Praszce oraz Starostwo w Oleśnie. Nagrody otrzymali:

w konkursie plastycznym dla szkół podstawowych klasy I-III

- I nagroda - Sebastian Zawadzki PSP Przedmość
- II nagroda - Maciej Stochniałek PSP Strojec
- III nagroda - Natalia Pieniek PSP Strojec

W konkursie plastycznym dla szkół podstawowych klasy IV-VI

- I nagroda - Julita Paprotna PSP nr4 Praszka i Aneta Wolna PSP Strojec
- II nagroda - Alicja Golańska PSP nr4 Praszka i Katarzyna Kalemba PSP Kowale
- III nagroda - Katarzyna Jama i Ewelina Owczarek PSP Kowale

W konkursie plastycznym gimnazjum

- I nagroda - Anna Kozłowska i Marzena Nowak
- II nagroda - Błażej Orzechowski i Ewelina Cierpucha
- III nagroda - Marta Rosak

W konkursie literackim

- I nagroda - Natalia Lebioda
- II nagroda - Aleksandra Barczuk
- III nagroda - Katarzyna Duda i Anna Majtyka

W konkursie fotograficznym

- I nagroda - Adrian Surowiec
- II nagroda - Marcin Sałata
- III nagroda - Agnieszka Polak

Ponadto przyznano nagrody za wykonanie pomocy dydaktycznych do realizowanych zadań projektu.

Wszystkie nagrodzone i wyróżnione prace można było obejrzeć na wystawie towarzyszącej prezentacji projektu „Pamiętajcie o ogrodach”.

Dużą atrakcją Dnia Ziemi 2003 były występy artystyczne uczniów z PSP w Kowalach i PSP nr 2 w Praszce. Uczniowie z Kowali pod kierunkiem pani Małgorzaty Małychy i Wandy Tobis przedstawili teatrzyk o tematyce ekologicznej „Królowna Śmieszka” a zespół wokalny z PSP nr 2 w Praszce pod kierunkiem pani Brygidy Jachymskiej bawił uczestników imprezy wesołymi piosenkami. Prezentację projektu zamknęła piosenka „Pamiętajcie o ogrodach”.

Autorzy projektu składają podziękowanie firmom, które odpowiedziały na apel skierowany do ogrodników, producentów i handlowców krzewami i roślinami ozdobnymi i przekazały na rzecz szkoły krzewy ozdobne, wykorzystane do obsadzenia szkolnego ogródka botanicznego.

Szczególnie serdeczne podziękowania kierujemy do:

- Firmy „ Polan” - państwa Renaty i Krzysztofa Polaków,
- Przedsiębiorstwa Ogrodniczego - pana Kazimierza Pychyńskiego,
- Firmy handlowej „TED” - pana Tadeusza Krykwińskiego.

Gminne obchody Dnia Ziemi 2003 były rejestrowane przez lokalną prasę i telewizję kablową w Praszce.

mgr Wanda Tobis

One też grają...

18 marca 2003 r. w Hali Sportowej w Praszce odbył się I turniej w halowej piłce nożnej dziewcząt o puchar Dyrektora Publicznej Szkoły Podstawowej nr 3 w Praszce. Do rozgrywek zgłosiło się 5 zespołów - 4 z gminy Praszka i 1 z gminy Rudniki. Rywalizowano systemem każdy z każdym.

Najlepsze okazały się zawodniczki z PSP w Ganie (10 pkt) op. Elżbieta Małyś. Również z tej ekipy wyłoniono najskuteczniejszą zawodniczkę Martę Kazimierczak, która zdobyła 4 gole i w nagrodę otrzymała puchar. II miejsce zajęły dziewczęta z PSP Dalachów (8 pkt) - op. Jolanta Wiatr, III z PSP nr 3 w Praszce (6 pkt) - op. Gabriela Nalichowska, IV z PSP nr 4 w Praszce (2 pkt)

Drużyna z PSP w Praszce

op. Maria Karcz, V z PSP nr 2 w Praszce (1pkt) - op. Tomasz Cieślak.

Za miejsca I-III drużyny otrzymały puchary, a wszystkie zespoły dyplomy, które wręczała dyr PSP nr 3 w Praszce mgr Grażyna Ryglewska. Życzyła ona wszystkim uczestnikom turnieju, aby nadal kopały piłkę, odnosiły sukcesy i spotkały się w przyszłym roku. Propozycja przyjęta została z wielkim entuzjazmem zarówno przez zawodniczki jak i nauczycieli.

Turniejowe mecze sędziowali: Marcin Ośródka i Tomasz Cieślak. Kierownikiem zawodów był Edmund Olszowy.

Rozgrywki przebiegały w gorącej atmosferze. Okazało się bowiem, że zawodniczki radzą sobie z kopaniem piłki bardzo dobrze. Być może w przyszłości będzie to dyscyplina nie tylko dla chłopców, ale i dla dziewcząt, ponieważ zainteresowanie nią wśród nich ciągle wzrasta.

W przerwach między meczami tańczyły cheerleaders przygotowane przez nauczycielki: Anetę Mateusiak Bagińską i Gabrielę Nalichowską. Swoimi występami nie tylko uatrakcyjniły one teleturniej, ale zagrzewały zawodniczki do rywalizacji.

Gabriela Nalichowska

Razem czy osobno

„Być pełnosprawnym to tak naprawdę żadna nasza zasługa, to dar od Boga, który każdemu z nas, o każdym czasie może być odebrany. Pozwólmy więc niepełnosprawnym i członkom ich rodzin, w jak najbardziej naturalny sposób włączyć się w nasze życie”.

Często osoba niepełnosprawna potocznie postrzegana jest jako ktoś słabszy, gorszy, wymagający jedynie pomocy i opieki. Jednak uświadomienie sobie faktu, że wszyscy (w tym również ja) potrzebujemy pomocy, może zmienić ten stereotyp. Osoba niepełnosprawna to partner z innym potencjałem możliwości, a specyfika wynikająca z niepełnosprawności nie wyklucza dobrej wspólnej zabawy i współpracy, a wręcz przeciwnie może stać się bogatsza i niepowtarzalna.

Dzieci niepełnosprawne, nie mówiące, często dzięki długotrwałym działaniom terapeutycznym są gotowe i zmotywowane do spotkania z nowymi ludźmi. Jednak zdarza się, że dzieci te nie mają z kim rozmawiać, gdyż zdrowi rówieśnicy powodowani niepewnością i lękiem unikają kontaktu – często nie wiedzą w jaki sposób nawiązać kontakt, co robić i jak się bawić. Możemy to zmienić, starając się przełamać opory, rozmawiając z kompetentnymi osobami dorosłymi, które potrafią zbliżyć umysły i serca osób pełnosprawnych do ludzi niepełnosprawnych,

Tyle we współczesnym świecie mówi się o integracji, która jednak nie jest lekiem na wszystko, gdyż społeczeństwo nasze nie jest odpowiednio do niej przygotowane. Śmiem twierdzić, że przy takim niedoinformowaniu społeczeństwa prawdopodobieństwo skuteczności procesu integracji jest niewielkie. Lęk i postawa nietolerancji powodują, że osoby niepełnosprawne pomimo wielu wysiłków pozostają izolowane w społeczeństwie, które nie tylko w Polsce ale i na całym świecie boi się odmienności ludzkiej. Zbyt często lęk ten prowadzi do uprzedzenia i dyskryminacji. Każdy ma prawo do rozwoju, ale nie każdy ma w tym zakresie identyczne warunki. Rzeczywistość zmusza do przewartościowania szeregu zjawisk społecznych związanych z problematyką niepełnosprawności. Nowe spojrzenie na człowieka niepełnosprawnego powinno być uwarunkowane świadomością, że ma się do czynienia z osobą godną i że tą godność należy w pełni tego słowa znaczeniu uszanować. Akceptacja, taktowność, cierpliwość, wyrozumiałość to cechy partnera, który gotowy jest do podjęcia dialogu z osobą tak delikatną, wrażliwą, kruchą ale otwartą, jaką jest osoba niepełnosprawna.

W dzisiejszych czasach trudno mówić o godności osoby niepełnosprawnej czy rodzicach osób sprawnych inaczej. Przerastają ich bowiem codzienne problemy, wydeptywanie

ścieżek do urzędów, resortów, lekarzy, pedagogów-terapeutów, przerastają ich koszty leczenia i przeraża niekompetencja oraz niechęć urzędów. Nie jest to opowieść o godności i wartości. Myśląc o osobach niepełnosprawnych spostrzegamy ich często w kontekście opieki, nie próbując ukazać ich możliwości. Kształtowanie społecznej wrażliwości, zrozumienia dla różnych form aktywności osób niepełnosprawnych oraz respektowanie prawa do ich aktywnego życia w obywatelskim społeczeństwie jest pierwszoplanowym zadaniem i obowiązkiem każdego z nas.

Można stwierdzić, że każdy człowiek w pewnych okolicznościach lub w pewnych okresach swego życia może być niepełnosprawny. Jest to problem o wielkiej doniosłości

społecznej, niedoceniany od wielu lat przez planistów przestrzennych. Rozwiązywanie dostępności miast spełnia ważne funkcje integracyjne osób sprawnych i niepełnosprawnych. W Polsce wiele obiektów jest niedostosowanych do potrzeb osób posiadających dysfunkcje ruchowe lub sensoryczne. Taki stan rzeczy uniemożliwia pełną integrację osób niepełnosprawnych ze środowiskiem ludzi pełnosprawnych. W konsekwencji daje to osobom niepełnosprawnym ograniczone możliwości rozwoju zainteresowań, edukacji, podjęcia pracy, a nawet korzystania z usług: medycznych rehabilitacyjnych. Bariery architektoniczne powinni likwidować samodzielnie właściciele powstających budynków lub władze lokalne. Obecnie pieniądze na ten cel pochodzą m.in. z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

W prawie budowlanym są zapisy, iż w każdym budynku użyteczności publicznej przed oddaniem go do użytku powinny zostać zlikwidowane bariery architektoniczne utrudniające dostęp niepełnosprawnym. W Polsce inwestorzy chętnie budują nowe obiekty, po czym składane są wnioski o pieniądze na likwidację barier. Dochodzi do absurdu, gdyż buduje się bariery po to, by je potem likwidować.

Dzięki zaangażowaniu władz gminy w Praszce już od 10 lat istnieje i wspaniale funkcjonuje doskonale wyposażona i zorganizowana placówka kształcenia specjalnego, w której dzieci i młodzież niepełnosprawna może się uczyć i bawić. Wychowankowie czują się tu ważni i potrzebni. Zdobywają umiejętności potrzebne do funkcjonowania w życiu codziennym. Dzięki tej placówce nie muszą pozostawać w domach, jak dotychczas, mogą się kształcić, rehabilitować, integrować ze środowiskiem, pokonywać bariery swej ułomności. Bardzo cieszą się obecnością i wspólną zabawą z wolontariuszkami, które odwiedzają ich kilka razy w tygodniu.

Rok 2003 to **EUROPEJSKI ROK OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH**, a więc również dzieci i młodzieży z Zespołu Placówek Specjalnych w Praszce. Pragniemy i my włączyć się w obchody tego roku organizując w miesiącu maju **TYDZIEŃ GODNOŚCI OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH** w ramach realizacji projektu pt. „Żyjmy wspólnie i szanujemy się wzajemnie”.

Zamierzamy zacieśnić kontakt z władzami lokalnymi, zorganizować konkurs plastyczny w szkołach masowych, pt. „Mój niepełnosprawny przyjaciel” oraz wystawę prac dzieci i młodzieży z ZPS w Muzeum, a także II Sportową Olimpiadę Integracyjną i na zakończenie festyn. Przede wszystkim jednak chcielibyśmy przyczynić się do procesu kształcenia postaw zrozumienia, tolerancji i akceptacji wśród dzieci zdrowych. Pragniemy, by następne pokolenia dzieci i dorosłych niepełnosprawnych miały z kim spotkać się i rozmawiać. Mamy nadzieję, że wspólny wysiłek pomoże przełamać bariery społeczne i emocjonalne pomiędzy ludźmi. Spodziewamy się rozbudzenia chęci poznawania drugiego człowieka i czerpania radości z obcowania z nim.

Opracowanie
Anna Idasiak

Osoby niepełnosprawne w Unii Europejskiej

W 2004 r. Polska wejdzie w struktury Unii Europejskiej. UE opiera się na zasadach wolności, demokracji i respektowaniu praw człowieka. Prawo do stowarzyszania się jest jednym z fundamentalnych praw demokracji. Przynależność obywateli do różnego typu stowarzyszeń daje im możliwość uczestniczenia w życiu społecznym w inny sposób niż poprzez partie polityczne czy związki zawodowe.

Dlatego też organizacje typu *non-profit* stanowią tak ważny element społeczeństwa obywatelskiego i wspierają demokratyczny system rządzenia. W krajach kandydujących do UE odgrywają one szczególną rolę, jeśli chodzi o utrwalanie reguł demokracji i budowanie społeczeństwa obywatelskiego, a także w procesie integracji europejskiej.

Organizacje pozarządowe w UE pełnią różnorodną rolę: reprezentują interesy poszczególnych grup obywateli (takich jak mniejszości narodowe czy niepełnosprawni) wobec instytucji europejskich, współuczestniczą w dyskusjach politycznych, wpływają na proces decyzyjny, współuczestniczą w zarządzaniu, monitorowaniu i ocenie projektów finansowych ze środków UE, propagują integrację europejską.

Młodzi ludzie mogą być tymi osobami, które na integracji europejskiej zyskają najwięcej. Dziś, kiedy znaczna część naszego kontynentu stanowi jeden wspólny organizm, otwierają się możliwości do zdobywania wiedzy oraz doświadczenia zawodowego w dowolnie wybranym państwie członkowskim. Również polska młodzież już niedługo z możliwości tych skorzysta.

Osoby niepełnosprawne stanowią około 10% społeczeństwa UE. Oznacza to, że we wszystkich krajach Wspólnoty żyje około 37 milionów niepełnosprawnych. Po przyjęciu nowych państw liczba ta zwiększy się do 50 milionów. Polityka UE wobec osób niepełnosprawnych zakłada, że osoby niepełnosprawne muszą brać udział w podejmowaniu decyzji ich dotyczących na poziomie europejskim, narodowym i lokalnym. W budżecie Unii przeznaczono znaczne środki na działalność organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych. Organizacje te mogą składać wnioski o środki finansowe na konkretne projekty w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

Komisja Europejska zachęca do współpracy stowarzyszenia i do tworzenia organizacji koordynujących prace na danym terenie. Organizacje te wówczas mogą stać się konsultantami dla Komisji Europejskiej.

W 1996 r. powstało Europejskie Forum Niepełnosprawności, organizacja, która reprezentuje osoby niepełnosprawne w dialogu z instytucjami UE. Jej misją jest promowanie równych szans wszystkich osób niepełnosprawnych, niezależnie od rodzaju niepełnosprawności, oraz ochrona ich praw.

W skład Europejskiego Forum wchodzi 17 Narodowych Rad Niepełnosprawnych, po jednej z każdego kraju członkowskiego, Norwegii i Islandii, oraz 85 europejskich organizacji osób niepełnosprawnych.

Forum podejmuje działania w obszarach takich jak: zatrudnienie, walka z dyskryminacją. Wydaje wiele publikacji dot. zagadnień związanych z prawami niepełnosprawnych w Unii.

Agata Wojtal

Wycieczka do oczyszczalni ścieków

Dnia 03.03.2003r. młodzież kl. III a Publicznego Gimnazjum w Praszce odwiedziła miejską oczyszczalnię ścieków. Celem wycieczki było poszerzenie praktycznej wiedzy z chemii. Dzięki uprzejmości **dyrekcji GOSKOM-u** uczniowie mieli okazję zapoznać się z historią tego obiektu, mogli zobaczyć proces oczyszczania ścieków, a także zapoznać się z planami i zamierzeniami funkcjonowania przedsiębiorstwa w przyszłości.

Uczniowie podkreślają, iż wielokrotnie przechodzą, bądź przejeżdżają obok obiektów oczyszczalni, ale tak naprawdę nie wiedzą, co dzieje się za jej murami, tak do końca nie zdają sobie sprawy z tego, jakie procesy, istotne dla życia miasta, zachodzą właśnie tu, w tym miejscu.

Dlatego postanowiłam te wiadomości przedstawić inaczej niż zwykle - na lekcji. Poglądowa lekcja chemii w praskowskiej oczyszczalni była dla uczniów niezwykle atrakcyjna.

Oczyszczalnia ścieków w Praszce została zaprojektowana w 1971 roku przez Biuro Projektowo-Techniczne Przemysłu Motoryzacyjnego „MOTOPROJEKT” w Warszawie dla potrzeb oczyszczania ścieków z Zakładów Sprzętu Motoryzacyjnego „Polmo” (obecnie Visteon Poland S.A.), ścieków miejskich z Praszki oraz od 1995r. z Gorzowa Śl. Pod koniec lat siedemdziesiątych oczyszczalnia została rozbudowana o dodatkowe urządzenia w części mechanicznej i biologicznej, zwiększające jej przepustowość do około 4000m³/d.

Oczyszczalnia jest zlokalizowana w odległości około 200 m na północny zachód od granicy miasta, na prawym brzegu rzeki Prośny. Zlewnia oczyszczalni obejmuje teren miasta oraz Zakłady Visteon Poland S.A. Miasto Praszka posiada kanalizację rozdzielczą. Ścieki powstające w nie skanalizowanej części miasta są dowożone bezpośrednio na oczyszczalnię, gdzie trafiają do wybudowanego w tym celu punktu zlewnego.

Do sieci miejskiej trafiają również niewielkie ilości ścieków z głównie małych zakładów przetwórstwa owocowo-warzywnego oraz masarni z ubojnią. Zakłady Visteon Poland S.A. posiadają własną oczyszczalnię ścieków

przemysłowych, z której odpływ jest kierowany siecią deszczową do rzeki Wyderki. Ścieki sanitarne powstające w zakładzie są odprowadzane do miejskiej sieci sanitarnej.

Oczyszczalnia ścieków jest oczyszczalnią mechaniczno-biologiczną wykorzystującą konwencjonalny proces osadu czynnego prowadzony w komorach napowietrzania typu INKA. Nadmiar osadu czynnego wymieszany z osadem surowym jest stabilizowany tlenowo w oddzielnych komorach i suszony na poletkach.

Tyle o historii, lokalizacji i funkcjonowaniu oczyszczalni. Uczniowie z zainteresowaniem wysłuchali informacji, wykazali duże zaciekanie procesem oczyszczania.

Młodzież z wielką powagą i dużym zrozumieniem problemu interesowała się modernizacją i rozbudową obiektu. Cieszyć powinien fakt, że udało się rozbudzić przede wszystkim wśród uczniów świadomość potrzeby bezwzględnej ochrony wód i środowiska. A takie zadanie spełnia obiekt zwiedzany przez moich uczniów.

Myślę, że uczestnictwo w edukacyjnej wycieczce do oczyszczalni ścieków zapoczątkuje w przyszłości właściwą postawą młodych wobec zagadnień ochrony. Pragnę podziękować panu **Zbysławowi Banaś** za pomoc w zorganizowaniu wycieczki.

Nauczyciel chemii PG w Praszce
Anna Orzechowska

Zjawisko przemocy domowej

Przemoc domowa, zwana też przemocą w rodzinie, to zamierzone i wykorzystujące przewagę sił działanie skierowane przeciw członkom rodziny, które narusza prawa i dobra osobiste powodując cierpienie i szkody.

Przemoc w rodzinie jest często problemem ukrytym. Badania przeprowadzone przez Centrum Badań Opinii Społecznej ujawniają, że przemoc fizyczna w małżeństwie nie należy do zjawisk marginalnych. Ciągłe rośnie liczba kobiet, które zdecydowały się mówić o przemocy domowej.

Przemocy w rodzinie doświadczają nie tylko kobiety, także dzieci, osoby starsze, chore, a czasem także mężczyźni. Przemoc w rodzinie może mieć miejsce we wszystkich warunkach społecznych. Nie zależy ani od statusu społecznego, ani od poziomu wykształcenia, ani od kondycji materialnej domowników. Obserwuje się jednak, że w środowiskach o niższym statusie społecznym częściej spotykamy się z tak zwaną przemocą gorącą, przepełnioną wybuchami agresji, wściekłością, chamstwem i brutalnością, mającą bardzo gwałtowny przebieg. Policja interweniuje najczęściej w takich właśnie przypadkach. Natomiast w środowiskach o wysokim statusie społecznym częściej można spotkać tak zwaną przemoc chłodną, bardziej wyrafinowaną, nie pozostawiającą żadnych widocznych śladów, dokonywana w „białych rękawiczkach”. W tym przypadku policja interweniuje znacznie rzadziej, tego rodzaju przemoc jest prawie niewidoczna. Rodziny z tych środowisk są znacznie mniej dostępne dla ludzi z zewnątrz, nie korzystają z pomocy społecznej, leczą się prywatnie, zawsze mogą przenieść dzieci do innej szkoły lub opłacić prywatnych nauczycieli, często wyjeżdżają. Mają znacznie więcej pomysłów i możliwości ochrony swojej „rodzinnej tajemnicy”. W środowisku uchodzą za uosobienie ideału rodziny i nikomu nie przychodzi do głowy, że tam rozgrywa się dramat. Policja nie ma podstaw do interwencji.

Wiele społeczeństw aprobeuje przemoc w domu. Świadczą o tym chociażby powszechnie panujące mity, stereotypy, przysłowia i porzekadła utrudniające prawidłowe reagowanie na akty brutalności czy okrucieństwa wobec bliskich. Wszystkie mity przekonują o słuszności braku reakcji ze strony świadków przemocy, ofiary zmuszają do milczenia, a sprawców utwierdzają w przekonaniu bezkarności czynów.

Przemoc w rodzinie może być oglądana z różnych perspektyw: prawnej, moralnej, psychologicznej czy społecznej. Patrząc z perspektywy prawnej przemoc domowa jest przestępstwem.

Podstawowym przepisem dotyczącym przemocy w rodzinie jest art. 207 kodeksu karnego mówiący o znęcaniu się fizycznym lub moralnym nad członkiem swojej rodziny lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy, albo nad małoletnim lub osobą bezradną. Aby przemoc mogła być uznana za przestępstwo znęcania się, musi ona mieć charakter ciągły. Ściganie następuje z urzędu. W rodzinie popełniane są też inne czyny penalizowane przez ustawę Kodeks Karny, np.:

- gwałt - art. 197 kk,
- zmuszanie do określonych zachowań - art. 191 kk,
- uchylanie się od obowiązku alimentacyjnego - art. 209 kk, kradzież na rzecz osoby najbliższej - art. 278 i 279 kk,
- naruszenie nietykalności cielesnej - art. 217 kk,
- porzucenie małoletniego lub osoby nieporadnej - art. 210 kk,
- uprowadzenie lub zatrzymanie małoletniego wbrew woli osoby powołanej do opieki - art. 211 kk,
- dopuszczenie się czynu lubieżnego względem osoby poniżej 15 lat, groźby popełnienia przestępstwa na szkodę najbliższych - art. 190 kk, nakłanianie i zmuszanie do czynów nierządnych przy wykorzystaniu stosunku zależności - art. 199 kk,
- rozpijanie małoletniego - art. 208 kk.

Pomimo, jakby się wydawało, dość dobrych regulacji prawnych zdecydowana większość sprawców przemocy w rodzinie pozostaje bezkarna. Przemoc w rodzinie należy do zjawisk patologicznych, które często nie wytrzymują trudów procedury zmierzającej do oficjalnego zakwalifikowania i uznania czynu za przestępstwo, ze wszystkimi prawnymi konsekwencjami.

Muszą zostać zebrane dowody, świadkowie muszą stawić się przed sądem gdzie są poddawani, przez obrońców oskarżonych, próbie podważenia wiarygodności. Ofiary przemocy poddawane są różnego rodzaju naciskom ze strony sprawcy, rodziny, kolegów, środowiska, czasem ze strony prokuratorów czy wreszcie sędziów. Sprawy są umarzane ze względu na brak dowodów, znikomy stopień społecznego niebezpieczeństwa czynu czy wycofanie oskarżenia.

Przemoc domowa nie jest czynnem jednorazowym.

Często ma długą, nawet kilkunastoletnią historię. Przemoc domowa zwykle powtarza się według zauważalnej prawidłowości. Cykl przemocy składa się z trzech następujących po sobie faz; faza narastania napięcia, faza ostrej przemocy i faza miodowego miesiąca.

Faza narastania napięcia - początkiem cyklu jest zwykle wyczuwalny wzrost napięcia, narastają sytuacje konfliktowe. Przyczyny napięcia mogą tkwić poza rodziną, czasem są to błahostki, drobne nieporozumienia powodujące wzrost napięcia, zaczyna pojawiać się agresja.

Faza ostrej przemocy - następuje wybuch agresji, sprawca z moralnego człowieka przemienia się w kata, może dokonać strasznych czynów, nie zwracając uwagi na krzywdę innych. W tej fazie najczęściej następuje interwencja policji, ofiary w afekcie decydują się wzywać pomocy, złożyć skargę.

Faza miodowego miesiąca - faza skruchy i okazywania miłości, sprawca jakby na nowo uwodzi ofiarę. Sprawca zaczyna dostrzegać to co się wydarzyło. Próbuje załagodzić sytuację, przeprosza, obiecuje poprawę, staje się uczynny i miły. Próbuje przekonać ofiarę, że teraz będzie inaczej, że to się więcej nie powtórzy. Ofiary mu wierzą, bo wbrew zdrowemu rozsądkowi, w głębi serca tego właśnie pragną. I nawet jeśli przed chwilą były gotowe uciec, zostają. Sprawca nie jest w stanie długo wytrzymać w takiej roli. Z jakiegoś powodu znowu narasta napięcie i wszystko zaczyna się od nowa.

Cykle te mogą trwać przez wiele lat. Przemoc z czasem się nasila, za każdym razem jest coraz gorzej. Sprawca zwykle zaczyna od uszczypliwej uwagi, lekkiego popchnięcia, siarczystego przekleństwa, by po jakimś czasie dopuścić się ciężkiego uszkodzenia ciała, wymyślnych psychicznych tortur, trwałego okaleczenia czy zabójstwa.

Bardzo ważnym zjawiskiem jest brak świadków przemocy w rodzinie. Sprawca skutecznie potrafi odizolować ofiary od źródeł pomocy, skutecznie nakłonić je do milczenia, a jeśli ktoś się dowie albo się domyśla i chce interweniować, zostaje skutecznie zastraszony.

Zachowanie ofiar przemocy domowej bywa niezrozumiałe, irytujące, zniechęcające do pomagania. Ofiary często wycofują skargę, nie chcą ukarania sprawcy, sprawiają wrażenie, że same nie wiedzą czego chcą, zmieniają zeznania, zaczynają ochraniać sprawcę, a często nawet wspólnie z nim oskarżają policjantów o przekroczenie uprawnień. Jednak trudno od nich oczekiwać racjonalnych zachowań i konsekwencji,

ponieważ ich umysłem cały czas rządzi strach przed sprawcą.

Wszyscy, którzy pomagają ofiarom przemocy w rodzinie powinni pamiętać, że są one rozchwiane emocjonalnie a ich zachowanie to huśtawka: chcą pomocy - nie chcą pomocy; składam wnioski o rozwód, o wszczęcie postępowania karnego - wycofuję;

oskarżam sprawcę - staje w jego obronie; nie wierzę, że się zmieni - wierzę, że się zmieni;

chcę, żeby policjanci przyjechali - nie chcę, żeby ktokolwiek się wtrącał.

Przemocy domowej często towarzyszy picie alkoholu. Według danych Ogólnopolskiego Pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie alkohol towarzyszy ponad 70% zgłaszanych przypadków.

Komisariat Policji w prasce w 2002 roku, tylko z art. 207 kk (moralne lub fizyczne znęcanie się), łącznie wszczął 20 postępowań przygotowawczych, z czego 10 zakończono aktem oskarżenia a pozostałe 10 umorzono z uwagi na brak znamion przestępstwa. Ponadto przeprowadzono łącznie 209 interwencji rodzinnych.

Przedstawiając bardzo ogólnie zarys problematyki przemocy domowej pragnę Państwa skłonić do refleksji nad tym wysoce społecznie szkodliwym zjawiskiem.

Komendant
Tadeusz Mucha

Nadzieja

Budzę się co dzień o świcie

*I co dzień rozpoczynam nowe życie,
Bowiem iskra nadziei we mnie płonie,
A ja do niej wyciągam swe dłonie.*

O Nadziejo bezcenna-

*Ty jesteś jak otchłań bezdenna.
Otaczasz mnie swymi ramionami
I zabraniasz żyć bolesnymi wspomnieniami.*

Dzięki tobie jestem, istnieję,

Dzięki tobie nadal się śmieję.

*I choć głupich matką zwą ciebie,
To ja powierzam tobie całą siebie.*

Małgorzata Niezgoda Ilc PG Praszka

„Aby chronić, trzeba znać”

wywiad o drzewostanie w naszym mieście

7 marca 2003 roku w PSP nr 4 w Praszce odbyło się spotkanie uczniów realizujących projekt ekologiczny „Jesteśmy przyjaciółmi drzew- nasza szkolna alejka” z przedstawicielem UMiG w Praszce, kierownikiem Referatu Infrastruktury Technicznej i ochrony Środowiska mgr inż. Dariuszem Garncarkiem na temat drzewostanu w naszym mieście.

P. Chruściel: Od jak dawna zajmuje się pan ochroną środowiska na terenie naszej gminy.

D. Garncarek: Od 1992 roku.

M. Sendal: Czy lubi pan swoją pracę?

D.G.: Ta część pracy, która dotyczy ochrony środowiska daje mi wiele zadowolenia i satysfakcji.

L. Kubacka: Jaką szkołę trzeba ukończyć, aby wykonywać taką pracę jak pan

D.G.: Należy ukończyć wyższe studia. Ja akurat ukończyłem Akademię Rolniczą we Wrocławiu.

J. Koziołek: Czy uważa pan, że nasze miasto jest zielonym miastem?

D.G.: Oczywiście chciałbym, żeby było bardziej zielone niż jest. Porównując z ościennymi miastami uważam, że jest miastem czystym i zielonym, ale to nie znaczy, że mamy spocząć na laurach. Wciąż czynimy starania, aby nasze miasto było coraz piękniejsze. Obecnie przyszedł okres wymiany drzewostanu.

P. Parkitna: Czy na terenie naszego miasta znajdują się stare drzewa, które moglibyśmy nazwać pomnikami przyrody?

D.G.: Na terenie gminy nie ma, ale to nie znaczy, że być może. To właśnie wy możecie być inicjatorami ich zalegalizowania. Na terenie naszej gminy jest około 10 drzew, które by się kwalifikowały. W samej Praszce przy ulicy Sportowej koło posesji państwa Tkaczyńskich rośnie stara, piękna wierzba. W pobliżu miasta na trasie między Szyszkowem a Wygięldowem rośnie wiekowy, potężny dąb.

K. Kałwak: Dlaczego wycina się niektóre drzewa?

D.G.: Przyczyn wycięcia drzew jest bardzo wiele. Najczęściej wycina się topole. Były one sadzone zaraz po II wojnie światowej w ramach zazieleniania. Większość z nich przywieziona została z Węgier. Obecnie często stanowią zagrożenie i niebezpieczeństwo dla mieszkańców oraz obiektów budowlanych. W ich miejsce wykonuje się nowe nasadzenia. Czasami posadzone są za blisko bloku i z racji bezpieczeństwa p.poż. trzeba je wyciąć.

M. Mysiura: Kto decyduje o wycięciu drzew?

D.G.: W naszej gminie burmistrz, ale ja jestem bezpośrednio odpowiedzialny od strony merytorycznej. Za każdym razem przed wydaniem decyzji muszę drzewo ocenić i uznać, że faktycznie należy je wyciąć.

K. Czyż: W ostatnich latach zauważyliśmy, że w Praszce sadi się bardzo dużo drzew. Czy wszystkie, podobnie jak nasze jarzęby sprowadzono z Kórnika koło Poznania. Dlaczego stamtąd?

D.G.: 99% sadzonek przywożone jest z Kórnika, gdyż tam są szkółki prowadzone bardzo prawidłowo pod opieką PAN. Pracują tam specjaliści.

L. Pałyga: Z powodu realizacji projektu ekologicznego nas szczególnie interesują jarzęby szwedzkie. Proszę powiedzieć, kiedy w Praszce zasadzono pierwsze jarzęby?

D.G. Jarzęby szwedzkie posadzone są na terenie Spółdzielni Mieszkaniowej i obecnego Visteonu. Pierwsze nasadzenia prowadzone były przez ówczesne Polmo.

A. Głogowska: Czy wymagają one szczególnej pielęgnacji?

D.G.: Nie. Nasz region nie jest oczywiście ich naturalnym środowiskiem, gdyż w takim stanie występują na Pomorzu i tam są pod całkowitą ochroną.

A. Pietrzak: Czy mają specjalne wymagania?

D.G. Nie wymagają specjalnej gleby, nawożenia, zabiegów ani ochrony. Odnaczają się dużą tolerancją na suszę glebową i atmosferyczną. Znoszą zanieczyszczenia powietrza gazami spalinowymi. Dlatego są przydatne przy obsadzaniu ulic o dużym natężeniu ruchu pojazdów mechanicznych.

M. Latusek: Co my mamy robić, aby rosły jak najpiękniej?

D.G.: Myślę, że waszym największym zadaniem jest obserwowanie i czuwanie nad tym, aby nic złego się z nimi nie działo. Jestem zadowolony, że tak bardzo zaangażowaliście się w ten projekt. Jest to nie tylko moje odczucie ale także burmistrzów naszej gminy. Prosimy i czekamy na dalsze pomysły. Obiecuję pomoc.

Na zakończenie spotkania uczniowie wręczyli panu Dariuszowi Garncarkowi laurkę „Przyjaciół naszej szkoły” i zaśpiewali piosenkę „Sto uśmiechów na minutę przyjacielu”, a nasza opiekunka pani Zofia Wicher zaprosiła gości na finał projektu ekologicznego, który odbył się 25 kwietnia 2003 roku z okazji Światowego Dnia Ziemi.

**Uczniowie PSP nr 4 w Praszce
realizujący projekt ekologiczny**

MGOK w Praszcze proponuje

Miejsko Gminny Ośrodek Kultury w Praszcze zaprasza wszystkich chętnych do uczestnictwa w działających w naszym obiekcie kółek zainteresowań.

Jedną z form działalności jest nauka tańca nowoczesnego w formacjach grupowych, które dzielą się na trzy grupy wiekowe - najmłodsza wiek od 5-10 lat, średnia 10-13 lat oraz najstarsza wiek od 13 lat wzwyż.

Formacja ta nosi nazwę FAN i działa pod kierunkiem pani Ewy Rychter.

Zajęcia tej sekcji odbywają się w: poniedziałki od 14.00 do 15.00, wtorki 15.00 - 17.00 oraz środy 15.00 - 16.00.

Grupy te uczestniczyły w Powiatowym Przeglądzie Zespołów Tanecznych w Oleśnie, gdzie zajęły III miejsce, kwalifikując się do dalszych eliminacji wojewódzkich w Ozimku.

Inne propozycje naszego Ośrodka to zajęcia koła plastycznego pod kierunkiem pani Barbary Adamskiej, gdzie takie zajęcia odbywają się w trzech grupach wiekowych: czwartki od 16.00 - 18.00, piątki 15.00 - 19.00 oraz soboty 10.00 - 13.00. W ramach tej działalności organizowane są liczne konkursy, wystawy oraz plenery plastyczne.

We wtorki, w godzinach od 16.00 - 19.00 odbywa się indywidualna nauka gry na instrumentach

klawiszowych i perkusyjnych pod fachowym okiem pana Leszka Hadrysia.

Środa to dzień spotkań i prób członków Zespołu Pieśni Ludowej PROSNA pod kierunkiem pani Stefani Szukały.

Dla miłośników gry teatralnej zorganizowano zajęcia w Zespole Artystycznym ART, które odbywają się we wtorki od godz. 14.00 - 15.00 oraz środy od 16.00 - 17.00.

Ponadto w murach naszego Ośrodka można usłyszeć muzykę młodzieżową, gdzie próby odbywają takie zespoły jak: LETHARGY, LUDZIE z JEZIORA czy I-LIE.

Oprócz działalności podstawowej odbywają się także imprezy okolicznościowe, np.:

24.04.2003r. - VI Plastyczny Konkurs Antyalkoholowy, plakat antyalkoholowy, rozdanie nagród oraz występ zespołu z Krakowa

29.04.2003r. - Pamiętajcie o ogrodach... - Święto Ziemi.

Impreza zorganizowana w naszej placówce przez Publiczne Gimnazjum w Praszcze, PSP Kowale, PSP Praszkę nr 2.

07.05.2003r. - Eliminacje gminne V Minifestiwalu Piosenki Dziecięcej dla Przedszkolaków.

Mariusz Jurczyk

ROZRYWKI UMYSŁOWE DLA NAJMŁODSZYCH

1. Z podanych liter ułóż wyrazy.

m, y, h, n.....

b, e, n, i, h, a, t, k, i, r.....

ł, e, j, h, n, a.....

a, r, e, b, h, a, t.....

h, b, e, r.....

2. Uzupełnij tekst wyrazami z zadania pierwszego.

Babcia upiekła wspaniałe.....

Mama pije .....z cytryną.

Podczas uroczystości państwowych grają.....

W .....Warszawy jest syrenka.

Z .....krakowskim wiąże się legenda.

Odgadnij zagadki

Złota, biała czy pąsowa
pod listkami kolce chowa.

.....

On nikogo się nie boi,
bo w pancernej chodzi zbroi. ....

Kaczeniec rosnący nad wodą na łące
główkę ma.....jak świecące słońce.

W kogu moglu jest najlepsze,
gdy je cukrem utrzeć zechcesz. ....

Opracowały: Beata Klimek
Iwona Niedzielska Kalebna

Życie Praszkę

Numer 1-2 (37-38) / 2003

ISSN 1234-0251

WYDAWCA: Towarzystwo Przyjaciół Praszkę
ZESPÓŁ REDAKCYJNY: Grażyna Sołtysiak, Iwona Nalichowska, Jadwiga Czeszek,
Zofia Ziobnińska, Halina Graczyk

ADRES REDAKCJI: Praszkę, ul. Senatorska 24

NAKŁAD: 900 egzemplarzy

SKŁAD: COCONmedia Olesno Rynek 15, tel./fax 034/ 358 31 66

DRUK: DRUK-KOLOR-OFFSET Kluczbork ul. Wołczyńska 3 tel./fax 077/ 417 15 60

Redakcja nie ponosi odpowiedzialności za treść zamieszczonych ogłoszeń oraz zastrzega sobie prawo do skracania tekstów.

